Ազգ
Azg
armenian daily
13 ՄԱՐՏ 1999 ՇԱԲԱԹ # 45 (1790)

«Վիքխարի ռազմաօդային նավատորմը» պատրաստ է հարվածելու սերբերին

ԼՈՆԴՈՆ, 12 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ «Վիքխարի ռազմաօդային նավատորմը» պատրաստ է հարված հասցնել, այսօր հայտարարել է Եվրոպայում ՆԱՏՕ-ի միացյալ զինված ուժերի գերագույն գլխավոր հրամանատար, գեներալ Ուեսլի Քլարկը, մեկնաբանելով Կոսովոյում ստեղծված իրավիճակը։

«Նախագահ Միլոշեւիչը պետք է հասկանա, որ ՆԱՏՕ-ն հնարավորություն ունի եւ ընդունակ է նրա դեմ իրականացնելու իր հետեւանքներով ավերիչ մի շարք գործողություններ, եթե դա պահանջվի», ընդգծել է գեներալը բրիտանական Բի Բի Սի ռադիոկայանին տված հարցազրույցում։

Այդուհանդերձ Քլարկը չափազանց զգույշ էր այն պայմանների քննարկման հարցում, որոնց առկայության դեպքում ՆԱՏՕ-ն կարող է ուժ գործադրել։ Նա նաեւ հույս է հայտնել, որ ՆԱՏՕ-ի 28 հազար զինծառայողներից բաղկացած ուժերը Կոսովո կմտցվեն հակամարտությանը մասնակցող կողմերի համաձայնությամբ։

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՀԱՐՑ

Եվրախորհրդարանը պաշտպանեց Մինսկի խմբի վերջին ծրագիրը՝ «ընդհանուր պետություն»

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐԻ։ Մարտի 11-ին Ստրասբուրգում Եվրախորհրդարանը Լեռնային Ղարաբաղի վերաբերյալ բանաձեւ է ընդունել։ Այդ մասին Սնարի գործակալությանը հաղորդեցին Եվրախորհրդարանի մամլո ծառայությունից (Փարիզ)։ Բանաձեւը, մասնավորապես, պաշտպանում է Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման գծով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների վերջին ծրագիրը, որը հիմնված է «ընդհանուր պետության» սկզբունքի վրա։ Ինչպես հայտնի է, Հայաստանն ու Լեռնային Ղարաբաղն ընդունել են այդ ծրագիրը, սակայն Ադրբեջանը մերժել է այն։

Բանաձեւի տեքստում ասվում է.

«Եվրախորհրդարանը,

- հիմնվելով Կովկասի վերաբերյալ 1997 թվականի հունիսի 18-ի, 1990 թվականի հունվարի 12-ի, 1993 թվականի հունվարի 21-ի, 1993 թվականի մայիսի 27-ի եւ 1998 թվականի նոյեմբերի 3-ի իր նախորդ բանաձեւերի վրա եւ նշելով,

ա) որ 1991 թվականի սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզն իր անկախությունն է հռչակել նախկին խորհրդային սոցիալիստական հանրապետությունների համանման հռչակագրերից եւ ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո,

բ) որ պատերազմը լրջագույն հումանիտար խնդիրների եւ, մասնավորապես, Հայաստանից, Լեռնային Ղարաբաղից եւ Ադրբեջանից ավելի քան մեկ միլիոն մարդկանց վերաբնակեցման պատճառ դարձավ,

գ) որ 1994 թվականից ի վեր հիմնականում պահպանվում է հրադադարի ռեժիմը,

դ) որ Հայաստանն ու Ադրբեջանը Եվրախորհրդին անդամակցելու հայտ են ներկայացրել,

ե) որ ժողովրդավարության ամրապնդումն ու մարդու իրավունքների նկատմամբ հարգանքը նախապայման են հանդիսանում Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման համար,

զ) որ 1998 թվականի հոկտեմբերին Ադրբեջանում կայացած նախագահական ընտրությունները նշանավորվեցին խախտումներով եւ կեղծարարություններով, որոնք դատապարտության են արժանացել միջազգային դիտորդների կողմից, եւ որ խախտումներ են նկատվել նաեւ 1998 թվականի մարտին Հայաստանում կայացած նախագահական ընտրությունների ընթացքում,

է) որ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղական կարգավորման շուրջ բանակցությունները մինչ օրս դրական արդյունքի չեն հանգեցրել,

Տես ➧ էջ 3

ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ

Չեխիան, Լեհաստանը, Հունգարիան՝ ՆԱՏՕ-ի լիիրավ անդամներ

ՆԱՏՕ-ին Չեխիայի, Լեհաստանի եւ Հունգարիայի անդամակցության պաշտոնական արարողությունը կայացավ մարտի 12-ին Ինդեփենդենս քաղաքում (Միսուրիի նահանգ), Հարրի Թրումենի գրադարանում, որտեղ 1949 թվականին Թրումենը, լինելով ԱՄՆ նախագահ, հայտարարեց ՆԱՏՕ-ի ստեղծման մասին։

ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Սոլանան հայտարարել է, որ Լեհաստանի, Հունգարիայի եւ Չեխական Հանրապետության ընդունելությունը դաշինքի մեջ նշանավորում է Եվրոպայի բոլոր բաժանման վերջը եւ կծառայի անվտանգության նոր եվրոպական համակարգի ստեղծմանը։

«Այսօր նոր անդամներ ընդունելով ՆԱՏՕ-ում, մենք հաստատում ենք, որ ՆԱՏՕ-ի ներկայիս ընդլայնումը վերջինը չի լինի։ Դաշինքի բոլոր 19 անդամները ըստ ամենայնի կօգնեն Եվրոպայի այն ժողովրդավարական երկրներին, որոնք ցանկանում են միանալ մեր շարքերին, ակտիվորեն կնախապատրաստվեն այն օրվան, երբ նրանք կկարողանան դառնալ ՆԱՏՕ-ի անդամներ»։

Ռուսաստանը միաժամանակ հայտարարել է, որ ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը կարող է հանգեցնել Եվրոպայի նոր բաժանման։

Որպես այլընտրանք Ռուսաստանը առաջարկում է ակտիվացնել աշխատանքները՝ ստեղծելու եվրոպական անվտանգության այնպիսի կառուցվածք, որը կպահովի առանց բացառության բոլոր՝ այս կամ այն ռազմաքաղաքական միության մեջ մտնող կամ չմտնող երկրների շահերի պաշտպանությունը։

Մյուս կողմից, անդրադառնալով վերոհիշյալ խնդրին, «Նյու Յորք թայմսը» իր երեկվա համարում գրում է, որ սոցճամբարի նախկին երեք անդամների մուտքը ՆԱՏՕ «կխորհրդանշի» նրանց վերադարձը եվրոպական քաղաքակրթության կենտրոն։

ԸՍՏ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Հայաստանը ողջունում է Եվրախորհրդարանի ընդունած բանաձեւը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐԻ։ Հայաստանի ԱԺ-ն եւ Արտգործնախարարությունը ողջունում են մարտի 11-ին Լեռնային Ղարաբաղի հարցով Եվրախորհրդարանի ընդունած բանաձեւը։

Մեկնաբանելով Եվրախորհրդարանի այդ որոշումը, Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահ Խոսրով Հարությունյանը հայտարարեց. «Տվյալ դեպքում մենք գործ ունենք Եվրախորհրդարանի կոնկրետ դիրքորոշման հետ, որն իր բանաձեւում արձանագրել է, որ ընդհանուր պետության գաղափարը հիմնվում է փոխզիջման վրա, եւ ոչ թե դրա լուծման ճանապարհի։ Այդ մասին բազմիցս հայտարարել են Հայաստանի եւ նախագահը, եւ խորհրդարանի խոսնակը, եւ վարչապետը, եւ արտգործնախարարը։ Մինսկի խմբի համանախագահները առաջին անգամ սեղանին են դրել փոխզիջումային տարբերակը, եւ ես շատ ուրախ եմ, որ Եվրախորհրդարանը շոշափել է այդ թեման, քանզի հենց փոխզիջումներով կարելի է հասնել կոնկրետ արդյունքի»։

Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարության մամլո քարտուղար Արա Պապյանը ասաց. «Մենք ողջունում ենք Եվրախորհրդարանի ընդունած բանաձեւը, քանի որ այն հստակ իր աջակցությունն է արտահայտում Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության լուծման ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի առաջարկած վերջին՝ փոխզիջումային տարբերակին»։

Ռուցկոյը Կուրսկում վերականգնում է խորհրդային իշխանությունը

ԿՈՒՐՍԿ, 12 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐԻ։ Կուրսկի մարզի օրենսդիրները պաշտպանեցին շրջանային մակարդակով խորհրդային իշխանությունը վերականգնելու նահանգապետ Ալեքսանդր Ռուցկոյի նախաձեռնությունը։ Մարզային Դումայի որոշման համաձայն, շրջաններում ներկայացուցչական իշխանության մարմինները կկոչվեն ժողովրդական պատգամավորների խորհուրդներ։ Ըստ «Կուրսկի մարզի կանոնադրության մեջ փոփոխություններ եւ լրացումներ մտցնելու մասին» նոր օրենքի, ժողընտրյալներից եւ մարզային վարչակազմի չինովնիկներից կազմված հանձնաժողովները պետք է քննարկեն ներկայացուցչական իշխանության տեղական մարմինների նախկին անվանումների կապակցությամբ քաղաքացիների հանրաքվեների եւ հավաքների որոշումների օրինականության հարցը։ Նման գործողությունների իրավաբանական հիմնավորումը ոչ նահանգապետի եւ ոչ էլ պատգամավորների մոտ կասկած չհարուցեց։

Իգդիրի «ցեղասպանության» հուշարձանը

Պոլսո «Ակօս» շաբաթաթերթից քաղելով լուրը՝ Փարիզի «Յառաջը» տեղեկացնում է, որ Իգդիրի կուսակալությունը որոշում է ընդունել կառուցելու «ցեղասպանության» մի հուշարձան՝ հարգելու 80 հազար թուրքերի հիշատակը, որոնք իբր զոհ են գնացել 1919-21 թթ. հայկական հրոսակախմբերի խժդժությունների։ Նախատեսվում է, որ կոթողն ունենա 42 մետր բարձրություն եւ տեղադրվի Իգդիրի արեւելյան մասում՝ Նախիջեւանի ճանապարհին կից։ Թերթն ավելացնում է, որ մեր իրականության մեջ Իգդիրն առավելապես ծանոթ է որպես Ա. Ահարոնյանի ծննդավայր, որը նա հավերժացրել է իր «Իմ գիրքը» մանկության հուշերի առաջին հատորում։ Վերջին տարիների ընտրապայքարի արդյունքներում ստացել է քաղաքի կարգավիճակ։ Հասկանալական զուգադիպությունն, ըստ թերթի, այն է, որ որպես Հայաստանին սահմանակից գոտի, Իգդիրն առաջիններից է ձայն բարձրացրել հօգուտ երկու երկրների սահմանային առեւտրի ու տնտեսական համագործակցության, եւ այժմ հանկարծ որոշվում է այնտեղ կառուցել Թուրքիայի ամենաբարձր հուշակոթողը։

Մարտի 19-ին Վրաստանի ԱԳՆ ղեկավարը կժամանի Երեւան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 12 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Մի շարք ոլորտներում վրաց-հայկական փոխհարաբերությունների եւ համագործակցության հարցերն են քննարկվելու Վրաստանի ԱԳ նախարար Իրակլի Մենաղարիշվիլու Հայաստան կատարելիք պաշտոնական այցի ընթացքում, որը նախատեսված է մարտի 19-ին։ Ի. Մենաղարիշվիլին կհանդիպի ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, Ազգային ժողովի նախագահ Խոսրով Հարությունյանի, ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանի հետ։

Հայաստանը վերսկսեց էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը Վրաստանին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 12 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՐԱՅՍ-ՆՅՈՒՍ։ Անցած գիշեր Հայաստանը վերսկսեց էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը Վրաստանին, այսօր առավոտյան ասել է Վրաստանի վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարարության էլեկտրաէներգետիկայի դեպարտամենտի պետ Ռուսլան Քուրքթելաձեն։ Նրա ասելով, Վրաստան 40 մեգավատ էլեկտրաէներգիա է մատակարարվում նաեւ Ռուսաստանից, որն սպառում է Ցխինվալի տարածաշրջանը։ Էլեկտրահաղորդման «Կավկասիոնի» եւ «Սալխինո» գծերը, որոնք կապում են Վրաստանի եւ Ռուսաստանի էներգահամակարգերը, առայժմ պես անջատված են, նշել է Քուրքթելաձեն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Երկրապահն» ընդդեմ բոյկոտային դիրքորոշման

Ասված երրորդություն է սիրում

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«Ավելորդ շտապողականության եւ անվստահության հետեւանքով Ընտրական օրենսգրքում հեղինակի մեղքով առկա են անորոշ մեկնաբանություններ, անթույլատրելի ձեւակերպումներ, սխալներ, վրիպակներ, եւ մեր խնդիրն է այն բերել պատշաճ տեսքի։ Երրորդ անգամն է «Երկրապահը» փորձ է անում իր իսկ անդամների մեղքով կատարված սխալները շտկել», արձանագրեց ԱԺ փոխխոսնակ, «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի ղեկավար Ալբերտ Բազեյանը՝ առաջարկելով պատգամավորներին կողմ քվեարկել Ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու ՀՀ օրենքի նախագծին։ Ասված երրորդություն է սիրում, եւ պատգամավորներն արտահերթ նիստում ականջալուր եղան Ալբերտ Բազեյանի, ինչպես նաեւ պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի դիրքորոշմանը՝ առաջին ընթերցմամբ կողմ քվեարկել բարեփոխվող ընտրական օրենսգրքին։ «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի անդամ, փոփոխությունների համահեղինակ Գագիկ Մինասյանը ծով համբերությամբ պատգամավորներին բացատրեց, որ նախագծում օր-օրի տեղ են գտնում անհարժեշտ բարենորոգումներ, որոնց աղը հետեւյալն է.

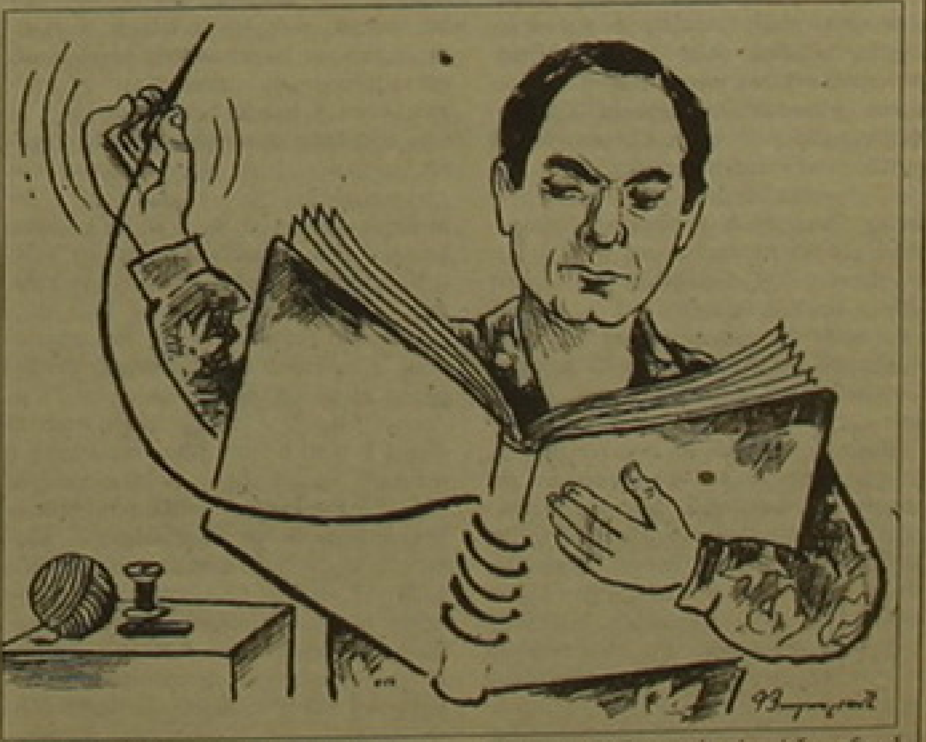

Տես ➧ էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Երկրապահն» ընդդեմ բոյկոտային դիրքորոշման

Սկիզբը էջ 1

ա) մեծամասնական ընտրակարգով պատգամավորների առաջադրման համար ԿԸՀ այլեւս պետք է ներկայացվի ոչ թե 2000, այլ 500 ստորագրություն, արդ ընտրահանձնաժողովներում գրանցումը մերժելու եւ չեղյալ հայտարարելու կետի բովանդակությունը հստակեցված է եւ ըստ այդմ՝ ԿԸՀ-ում կուսակցության ընտրական ցուցակի կամ նրանում գտնվող անձի գրանցումն անվավեր կարող է ճանաչվել ԿԸՀ անդամների ընդհանուր թվի առնվազն երկու երրորդի որոշմամբ, այսինքն որակյալ մեծամասնությամբ, իսկ որակյալ մեծամասնություն նոր ընտրահանձնաժողովներում քաղաքական գրեթե ոչ մի ուժի եւ անգամ իշխանությանը միանշանակ տրված չէ:

Ալբերտ Բազեյանը հիմնավորեց՝ բոյկոտային դիրքորոշումը, որ որդեգրել են քաղաքական առանձին ուժեր, առավել խորացնում է ոչ լեգիտիմության մթնոլորտը. «Տարբեր քարոզչամիջոցներով սերմանվում է անվստահության մթնոլորտ ընտրությունների եւ օրենսգրքի հանդեպ՝ գուցեեւ արդարացնելու առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններում իրենց անհաջողության պատճառը», փաստարկեց ԱԺ փոխխոսնակը: Այս դիրքորոշման թիրախը «Հանրապետություն» խմբակցությունն էր եւ նրան համակիր «Հայրենիք» խումբը, որը Ընտրական օրենսգրքի քվեարկությունների սկզբից եւեթ սկզբունքորեն չի մասնակցում ոչ մի քվեարկության:

124 պատգամավորի գրանցմամբ ԱԺ արտահերթ նիստում 100 պատգամավորական «կողմ» կոճակ սեղմվեց Ընտրական օրենսգրքին, դեմ-ձեռնպահ չկար: Սակայն պատգամավորներ Վահագն Խաչատրյանը, Վաչագան Հարությունյանը, Վիգեն Խաչատրյանը եւ Դավիթ Շահնազարյանն անհատապես մատնանշեցին պատգամավորական այն աթոռները, որոնք թափուր էին, սակայն նրանց կոճակները սեղմվել էին. «Դահլիճում կային մարդիկ, որոնց փոխարեն քվեարկել են», վճռեցին պատգամավորները: Խոսրով Հարությունյանը եւ Ալբերտ Բազեյանը համաձայնեցին, որ այդպիսի երկու դեպք կա, ինչը, սակայն, չի ազդում քվեարկության արդյունքի վրա:

«Մին են այն ողբումները, թե չունենք Ընտրական օրենսգիրք»

Հայտարարեց ԱԺ խոսնակը, եւ որոշ հապաղումից հետո պատգամավոր Վիկտոր Դալլաքյանը ներկայացրեց դարձյալ ընտրություններին վերաբերող «ՀՀ քրեական, քրեական դատավարության օրենսգրքերում եւ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենքում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու» օրենքի նախագիծը: Հիշեցնենք, որ այս փոփոխություններով ընտրակեղծիք կատարողներին սպառնում են բավական լուրջ ֆինանսական տույժեր եւ անգամ ազատազրկումներ: Ֆինանսական տույժերի առավելագույն գումարը 1000 դոլարի սահմաններում է: Հարակից զեկուցմամբ կառավարության կողմից ելույթ ունեցած արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը հաշտարար էր տրամադրված՝ առաջարկելով քրեական եւ դատավարական օրենսգրքերի փոփոխություններում քիչ օգտագործել ազատազրկում բառը: Ի վերջո, հիմնական զեկուցողը ստիպված եղավ իր նախագծի քվեարկությունը հետաձգել մինչեւ 15 օր ժամկետով, քանզի խորհրդարանական դահլիճը մեծ ընդմիջումից հետո հույժ սակավամարդ դարձավ: Առաջարկվեց մինչեւ գալիք չորեքշաբթի՝ խորհրդարանական եռօրյայի վերջին օրը, ներկայացնել դիտողություններ եւ լրացումներ Ընտրական օրենսգրքին վերաբերող երկու նախագծերի վերաբերյալ: ԱԺ-ն առաջին անգամ աշխատեց գրեթե կարգապահ եւ 50 րոպե ՕԳԳ-ով արտահերթ նիստը բացվեց նշանակված ժամից ընդամենը 5 րոպե ուշացումով, եւ օրակարգում դրված երկու հարցերից մեկը հաջողվեց քվեարկել:

Ընտրական կրքերը կհանդարտվեն ապրիլին ընդառաջ

Հուսադրում է ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը

Մայիսի 30-ին ԱԺ ընտրություններն են, բայց Ընտրական օրենսգրքի բարեփոխման նվազագույն անհրաժեշտ փոփոխությունները խորհրդարանը երեկ միայն կարողացավ ընդունել 100 կողմ, 0 դեմ, 0 ձեռնպահ ձայներով, այն էլ վերջին բողոքի եւ ընդվզման մթնոլորտում: «Ազգը» դիմեց ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանին՝ կանխատեսելու Ընտրական օրենսգրքի բարեփոխման վերջնակայանը: Խոսրով Հարությունյանը հուսադրող լավատես էր. «Այս կրքերը շատ շուտով կհանդարտվեն, հենց սկսվեց մրցարշավը, այլեւս որեւէ մեկը օրենքի փոփոխության օրենսդրական նախաձեռնություն չի կատարի, որովհետեւ այդ փոփոխություններն էլ ի վերջո պետք է բխեն տրամաբանությունից: Որոշ ուժեր դեռեւս մինչեւ 2-3-րդ ընթերցմամբ Ընտրական օրենսգրքին ընդունելն արդեն հայտարարում էին, որ առաջիկա ընտրությունները չեն կարող լինել լեգիտիմ, այսինքն՝ չեն կարող լինել օրենքին համապատասխան: Համաձայնել, որ դա ցանկալին իրականության տեղ ներկայացնելու միտում է»:

Մեր այն հարցին, թե այս ընդվզման եւ դժգոհության մթնոլորտն արդյոք չի՞ ազդի միջազգային կազմակերպությունների գնահատականների վրա, եւ կանխակալ անբարենպաստ վերաբերմունք չի՞ ստեղծի առաջիկա խորհրդարանական ընտրությունների հանդեպ, այն պարագայում, երբ Հայաստանի անդամակցությունը Եվրախորհրդին ուղղակի կախման մեջ է ընտրությունների ընթացքին տրվելիք գնահատականից, Խոսրով Հարությունյանը պատասխանեց. «Այո՛, դա ինձ անհանգստացնում է, եւ կարծում եմ, որ բոլոր նրանք, ովքեր անչափ եւ անընդմեջ խոսում են այդ օրենքի ընդունման ընթացակարգի թվացյալ խախտումների մասին, հետապնդում են հենց այդ նպատակը՝ փորձել ստեղծել տպավորություն, թե սա այն փաստաթուղթը չէ, որի հիման վրա կարող են տեղի ունենալ ընտրություններ, բայց նրանք չարաչար սխալվում են: Ընտրությունների արդյունքը պայմանավորված կլինի հիմնական քաղաքական ուժերի վերաբերմունքով այդ փաստաթղթի նկատմամբ: Անկախ նրանից, թե առանձին քաղաքական գործիչներն ինչ են ասում, այն քաղաքական ուժերը, որ պատրաստ են ստանձնել հիմնական դերակատարումն առաջիկա ընտրություններում, կասեն իրենց կարծիքը, եւ այդ կարծիքը դիտորդների համար կլինի կարեւոր», ի մի բերեց Խոսրով Հարությունյանը: Ինչը ենթադրում է, որ հիմնական քաղաքական ուժեր ասելով Խոսրով Հարությունյանը նկատի ունի «Հանրապետական» կուսակցությանը, Կոմկուսին, ՀՅԴ-ին եւ այն կուսակցություններին, որոնք հրապարակավ ընդունում են Ընտրական օրենսգիրքը իբրեւ դե ֆակտո եւ դե յուրե իրականություն: Բայց միջնարարում մնում է ԱԺՄ-ն, որը թեեւ պատրաստ է գործուն մասնակցել ընտրարշավին, սակայն Ընտրական օրենսգրքի քվեարկություններին չի մասնակցում, ինչպես նաեւ «Հանրապետություն»-ՀՀՇ-ն եւ ՀՀՇ-ամետ կուսակցությունները, որոնք ուղղակի բոյկոտում են Ընտրական օրենսգրքի յուրաքանչյուր քվեարկություն, իսկ քվեարկությունից արձանագրում տեղի ունեցած խախտումները: Այսուհանդերձ, միջազգային կազմակերպությունները ստիպված են ականջալուր լինել բեւեռային տարբեր կարծիքների:

Ն. ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

ՎԵՀԱԺՈՂՈՎ

ԻՄ-ը պատրաստվում է թռիչքի

ԻՄ 18-րդ համագումարի երկրորդ վեհաժողովի հիմնական մոտիվը գաղափարական հաղթանակների նյութականացումն էր, կարգախոսը՝ «Ազատ, ժողովրդավարական Հայաստան», խնդիրը՝ համամասնական ընտրացուցակի ձեւավորում եւ ծրագրահենքի ընդունում: Վեհաժողովը, որ երեկ սկսվեց կառավարության նիստերի դահլիճում, ողջունեցին ՀՀ նախագահի խորհրդական Արտաշես Թումանյանը Ռոբերտ Քոչարյանի անունից եւ ՍԴՀԿ ներկայացուցիչ Ջորջ Հակոբյանը:

Հայաստանը հերթական երկընտրանքի առջեւ է. սրբագրե՞լ անցյալ ընտրությունների խարանը, թե՞ մնալ ներքին անկայունության վիճակում՝ միմյանց հոշոտող կուսակցություններ, մաֆիոզ կլաններ եւ տառապյալ ժողովուրդ, արձանագրեց Մեխակ Գաբրիելյանը, որ տարիների «բացակայությունից» հետո վերադարձել է հարազատ ակունքներին եւ այսօր համակարգում է ԻՄ նախընտրական կենտրոնակայանը: ԱԺ-ն ընդունել է խայտառակ օրենսգիրք, սակայն դեռեւս հնարավոր է կասեցնել ապաքաղաքական տարրի մուտքը խորհրդարան, հակառակ դեպքում Հայաստանի ապագան վտանգված է: ԻՄ-ը պատրաստ է անմիջական պատասխանատվություն ստանձնել ժողովրդի օրախնդիր հարցերի լուծման եւ քաղաքակիրթ քաղաքական համակարգի ձեւավորման համար, ընտրություններին մասնակցելու եւ կառավարություն ձեւավորելու իրական ներուժ ունի, սակայն պատրաստ է դաշնակցել աջակողմյան կամ աջամետ ուժերի հետ, բայց Կոմկուսի եւ Հայաստանի անկախությունն սպառնացող մյուս ուժերի հետ համագործակցելու մտադրություն չունի, ասաց ԻՄ հին ու նոր գործիչը:

ԻՄ փոխնախագահ Ներսես Զեյնալվանդյանն անդրադարձավ հին օրենսգրքի «գրեթե բոլոր թերությունները պահպանող» նոր օրենսգրքին: Օրենսգիրքն անընդունելի է, սակայն դեռեւս բավարար հիմք չէ ընտրությունները բոյկոտելու համար: ԻՄ-ը խոչընդոտներից չերկնչելու մեծ փորձ ունի եւ, մասնակցելով ընտրություններին, ձգտելու է նվազագույնի հասցնել կեղծիքները: «Ժողովրդավարական ուժերը կարող են միասին հաղթել, կամ պարտվել՝ առանձին-առանձին: ԻՄ-ը պատրաստ է համագործակցել քաղաքական ուժերի հետ ինչպես ռազմավարական, այնպես էլ գաղափարական կամ նպատակային դաշինքների մակարդակով», իր հերթին հավաստեց դիվանի անդամ Սուսաննա Ավագյանը: «Այս անգամ գնալու ենք հաղթելու ճանապարհով: ԻՄ-ը երբեք հուսախաբ չի արել իր համախոհներին, ապագա ԱԺ-ում մենք ստանալու ենք այնպիսի տեղեր, որոնք անհրաժեշտ է երկրում տեղի ունեցող գործընթացների վրա ազդելու համար», ավելացրեց ԻՄ դիվանի խոսնակ Արամ Հարությունյանը:

«Առաջիկա ընտրություններում ձգտելու ենք առավելագույն արդյունքների. եթե ԻՄ-ը նախկինում մտահոգված չէր իշխանական լծակներով, ապա այս անգամ որոշակի հավակնություններ ունենք: Այսօր պատրաստ ենք հաղթարշավի», շարքերում առկա տրամադրություններն ամփոփելով, ասաց Պարույր Հայրիկյանը (լծակներ՝ ոչ թե հանուն լծակների, այլ ԻՄ ծրագրերի իրականացման): Իբրեւ Հայաստանի անկախության «միակ» հետեւողական ջատագով, «քաղաքականապես անբասիր մարդկանց միավորած» կուսակցության առաջնորդ, Հայրիկյանն ԻՄ վարկանիշի սրընթաց աճ կանխատեսեց: «Սակայն գլուխներս չկորցնենք, հիշենք անցյալ դառը փորձը եւ լծվենք աշխատանքի», կուսակիցներին հորդորեց նա. ԻՄ-ը սիրո, հավատի կուսակցություն է եւ չի գնա ընտրությունները բոյկոտելու ճանապարհով: Հասարակությունն ավելի փորձառու է ու հասուն եւ ընտրությունների տխուր փորձից կարելի է խուսափել: Մասնավորապես, ժողովրդավարական, ռազմավարական դաշինք ձեւավորելով գաղափարապես մոտ քաղաքական ուժերի հետ: Դաշնակցային 4 տարբերակներից ամենաարդյունավետի ընտրությունը առջեւում է եւ թերեւս կվերապահվի փոքր վեհաժողովին:

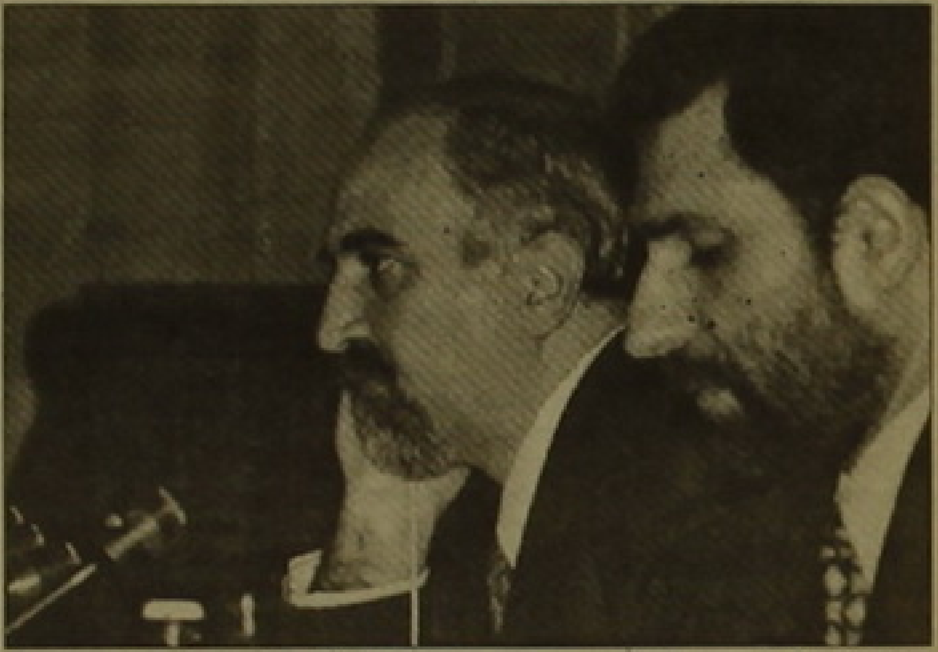

Վեհաժողովի երեկվա օրը շարունակվեց ընտրացուցակների ձեւավորման աշխատատար գործընթացով: ԻՄ-ն, ի տարբերություն այլ կուսակցությունների, այդ պատասխանատու առաքելությունն ընթացիկ ղեկավար մարմնին չի վստահում. վեհաժողովի պատգամավորներն են ձեւավորում «թիմը»: Քանի որ վերջինիս հաղթելու կտրուկ պահանջ է ներկայացված, Պարույր Հայրիկյանը թեկնածուների առաջադրումից եւ քվեարկությունից առաջ դիմեց գործընկերներին՝ կոչ անելով մի կողմ դնել բարեկամական-ընկերական կապերը, մոռանալ նախկին պայմանավորվածությունները, ձայն տալ նրանց, ովքեր կարող են օգտակար լինել ընտրություններում: 139 նախնական թեկնածություններից վեհաժողովն ընտրելու է 56-ը՝ քը, որը, ըստ հարցումների, քվեների բաշխաձեւ աճ է խոստանում. 10 տոկոս գումարած 10 տոկոս՝ հավասար է 49 տոկոս հեռանկարով (սա ընդունում ենք ի գիտություն, ասաց նա): Վազգեն Մանուկյանի հետ ԱԺՄ-ն «ջերմ համակրանք» ունի, միաժամանակ լուրջ «դոսյե» է նախապատրաստում. կուսակցությունների անցյալի վերաբերյալ, ՀՀՇ-ի հետ համագործակցությունն առաջիկայում բացառում է, քանզի «Հայոց համազգայինն» առայժմ չի ապաշխարել մեր իրականության մեջ առկա բացասական ավանդույթները ներդնելու համար: «Ազգի» հարցին՝ «ՀԺԿ-ն աջակողմյա՞ն, թե՞ ձախամետ կուսակցություն է համարում, եւ համագործակցելո՞ւ է Դեմիրճյանի հետ», ԻՄ նախագահը պատասխանեց. «Քնած արջին հարցրեք, ինքը ի՞նչ կուսակցություն է: Նա դեռ պիտի պարզի, ինքը ա՞ջ է, թե՞ աջ չէ, հետո որոշի, զարթնե՞լ է, թե՞ չի զարթնել... Սա կատակ համարեք. առայժմ չենք կողմնորոշվել»:

Ընտրություններին մենակ գնալու դեպքում, Հայրիկյանը հույս ունի բազմապատկած տեսնել ԻՄ-ականների թիվը խորհրդարանում, ընտրությունները գնահատելու է ոչ թե ԻՄ ստացած ձայների թվով, այլ ընտրությունների ընթացքով:

19^{30}-ի դրությամբ վեհաժողովը «բացահայտել» էր ընտրացուցակի առաջին եռյակը՝ Պարույր Հայրիկյան, Արամ Հարությունյան եւ Ներսես Զեյնալվանդյան:

ՍՍԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Նորընտիր դատավորներն էլ ուսուցման կարիք ունեն

Հայաստանի դատավորների միության, Ամերիկյան իրավաբանների միության, կենտրոնական եւ արեւելաեվրոպական իրավական գրասենյակը TACIS-ի հետ համատեղ Թեքեյան կենտրոնում կազմակերպել են եռօրյա միջազգային սեմինար «Դատավորների անընդմեջ ուսուցում» խորագրով:

«Բարեփոխումներ հնարավոր չէ իրականացնել միայնակ, առանց միջազգային համագործակցության օժանդակության, եւ այդպիսի օրինակ է հրավիրված սեմինարը», ասաց ՀՀ դատավորների միության նախագահ Ալինա Գյուլումյանը: Սեմինարին հրավիրված էին ու մասնակցում էին ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահը, ՀՀ վերաքննիչ դատարանների նախագահները, առաջին ատյանի դատարանների նախագահները, ինչպես նաեւ արդարադատության խորհրդի եւ դատավորների խորհրդի անդամներ, որոնք զբաղվելու են դատավորների ուսուցման հարցերի կազմակերպմամբ: Սեմինարին մասնակցում էին նաեւ Սահմանադրական դատարանի անդամներ եւ արդարադատության նախարարը՝ տեղակալի հետ:

Ներկա էր նաեւ Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրան: Ներկաները խիստ կարեւորեցին դատավորների ուսուցումը, քանի որ ուսուցումը այն ճանապարհներից մեկն է, որը կարող է պահպանել դատավորի անկախությունը եւ օժանդակել արդարադատության ճիշտ իրականացմանը, քանի որ միայն գրագետ, ուժեղ դատավորը կարող է անկախ լինել: Սեմինարը շարունակվելու է դեռ երկու օր:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայությունը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

Առաջին երկու օրը մենք վախենում էինք փողոց դուրս գալ: Տեղական հեռուստատեսությունն անընդհատ ցուցադրում էր մեր ժամանման ռեպորտաժը, այնպես որ նույնիսկ ստյուարդներն ու հավաքարարները գիտեին, թե մենք ով ենք եւ ինչու ենք եկել: Երբ ադամբողջովին բուժում է 20-րդ դարի ժանտախտը, ասել է բժիշկներից մեկը, որի անունը դեռեւս չենք կարող հրապարակել: Սակայն արդյունքներն այնքան հուսադրող են, որ (վախենում եմ այլով տալ) կարելի է խոսել լուրջ հայտնագործության մասին»:

վիրուսը քացակայում է նույնիսկ CD4 ռեցեպտորներում, այսինքն այնտեղ, որտեղ նրանք սովորաբար թաքնվում են: Դա հայտնի դարձավ CD4 ռեցեպտոր պարունակող բջիջների բարդ անալիզներից հետո: Այդ անալիզները շատ թանկ են, արյան մեկ լրիվ հետազոտման հա-

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Կպարտվի՞ արդյոք ՁԻԱՀ-ը

Այս վերտառությամբ հոդվածը երեկ հրապարակվել է «Կոմսոմոլսկայա պրավդա» օրաթերթում, որը կազմակերպել էր Երեւանում 20-ամյա կալինինգրադցի Նիկոլայ Կոլեսնիկովի բուժումը: Մարտի 11-ին նա ընդունել է «Արմենիկումի» առաջին ներարկումը, գրված է հոդվածում, որից հատվածներ ենք ներկայացնում:

մուկը հանդարտվեց, գնացինք փաստաթղթեր զբոսնելու: Առաջին իսկ խանութում մեզ կանգնեցրեց մի տղամարդ. «Բարեւ, Կոլյա, ինչպե՞ս ես: Դրամի պրոբլեմ չունե՞ս, իսկ ապրելու տե՞ղ: Հյուր եկեք ինձ...»: Նման առաջարկությամբ մեզ մոտեցան շատերը: Կոլեսնիկովի մայրը հուզմունքից լաց էր լինում. «Ի՜նչ հրաշալի մարդիկ են»: Նա շատ լավ էր հիշում, որ տանը՝ Կալինինգրադում, հարեւաններն իմանալով ախտորոշումը՝ իրենց բոյկոտ էին հայտարարել: Իսկ այստեղ նրանցից չէին վախենում, ծեռքով էին ողջունում եւ առողջություն մաղթում:

Երեքշաբթի Կոլյային ուղեկցեցին ախտորոշման կենտրոն եւ մանրամասն հետազոտեցին: Պարզվեց, որ պասանու բոլոր օրգաններն էլ խանգարումներ ունեն: Հաշկապես տուժել են սիրտը եւ լյարդը, չի աշխատում տրամկանը, արյան ցանցապատանքում փոփոխություններ են նկատվում: Արդեն Երեւանում՝ հյուրանոցում, Կոլյայի մաշկի վրա խոցեր հայտնվեցին եւ նոր չիբաններ առաջացան: Չնայած, ենթադրաբար, վարակման օրվանից անցել է ընդամենը տարի-տարիուկես, մահաբեր վիրուսը հասցրել էր լուրջ վնասներ հասցնել:

Չորեքշաբթի Նիկոլայ Կոլեսնիկովը ստորագրեց փորձին մասնակցելու իր համաձայնությունը հավաստող բոլոր փաստաթղթերը: Ըստ դրանց, Կոլյան ցանկացած պահի կարող է հրաժարվել բուժումից:

Ի՞նչ է հայտնի «Արմենիկումի» մասին:

Դեղամիջոց ստեղծողները եւ բժիշկները դեռեւս խուսափում են խոսել հարյուր տոկոսանոց բուժման մասին, խիստ փոքր է կլինիկական փորձերի քանակը: Բուժման կուրսն առայժմ անցել են միայն 14 հիվանդներ:

«Մենք իրավացի չենք լինի, եթե հայտարարենք, թե «Արմենիկումն»

Դիմադրողականության անկման վարակի վիրուսը դժվար է ոչնչացնել՝ առանց ոչնչացնելու այն բջիջը, որտեղ նա ապրում է: Ժամանակակից մեթոդները թույլ են տալիս հասնել այն բանին, որ որոշակի բուժումից հետո վիրուսն այլեւս չի գրանցվում արյան մեջ:

Սակայն վիրուսը թաքնվում է բջիջներում եւ որոշ ժամանակ անց նորից բեղմնավորվում է: Հիվանդությունը նորից սողոսկում է ամբողջ օրգանիզմով մեկ: Վիրուսի առաջխաղացումը կանգնեցնելու համար անհրաժեշտ է ամեն ամիս հիվանդին ներարկել թանկարժեք դեղամիջոցներ, սակայն նա կշարունակի վարակված մնալ:

Մյուս դեղամիջոցներից «Արմենիկումը» տարբերվում է նրանով, որ ոչնչացնում է հարուցիչը նույնիսկ բջիջներում: Բուժման կուրս անցած հիվանդների օրգանիզմում

մար անհրաժեշտ ռեակտիվների արժեքը հասնում է 12 հազար դոլարի: Սակայն դեղամիջոցը ստեղծողները կանգ չեն առնում նման ծախսերի առաջ: Ռեակտիվներն ուղղակիորեն ստացվում են Ֆրանսիայից:

ՁԻԱՀ-ի ժամանակակից հայտնի դեղամիջոցներից շատերը կողմնակի ազդեցություններ ունեն: Ոչ բոլոր հիվանդները կարող են դրանք օգտագործել. շատերի մոտ անընդհատ սրտխառնոց եւ այլ անցանկալի հետեւանքներ են երեւան գալիս: Ժամանակին ազիդոտիմիդինը (այժմ սա են օգտագործում շատ հիվանդներ) խոտանվեց հենց կողմնակի անցանկալի ազդեցությունների պատճառով:

Սակայն սովորական մարդիկ այլընտրանք չունեն: Կառողջանա՞ն Կոլյա Կոլեսնիկովը եւ Մեջիկ Ջոնսոնը: Դեղամիջոցին առնչվող բոլոր բժիշկները վստահ են հաջողության մեջ. «Մենք կբուժենք տղային»: Հիվանդության միեւնույն փուլում գտնվող մի հիվանդ արդեն բուժվել է եւ արդեն 4 ամիս վիրուսը չի գրանցվում նույնիսկ բջիջներում: Ավելին, հիվանդներից մեկին բերեցին պատգարակի վրա. նա չէր կարողանում շարժվել, իսկ մարմինը ծածկված էր թարախոտ բշտիկներով: Այժմ նա իրեն հրաշալի է զգում:

Երկու շաբաթից, մենք հավատում ենք, Կոլյայի օրգանիզմում այլեւս վիրուսը չի լինի: Արդյունքը հաստատելու համար, հնարավոր է, Հայաստան կժամանեն ֆրանսիացի մասնագետներ: Մեկ շաբաթ առաջ ԱՄՆ-ում Հայաստանի դեսպանատուն է այցելել հայտնի բասկետբոլիստ Մեջիկ Ջոնսոնը: Նա արդեն մի քանի տարի վարակված է ՁԻԱՀ-ի հարուցիչով: Այժմ բանակցություններ են ընթանում նրան «Արմենիկումով» բուժելու շուրջ: Արդեն հայտնի է, որ հայ բժիշկները նախնական համաձայնությունը տվել են:

Եվրախորհուրդը պաշտպանեց ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի վերջին ծրագիրը՝ «ընդհանուր պետություն»

Սկիզբը էջ 1

ը) որ տարածաշրջանում առկա բոլոր քաղաքական խնդիրներն ու վերջին քաղաքական զարգացումները նկատի առնող մոտեցման կիրառումը կարող էր հանգեցնել տեւական խաղաղության

թ) որ Մինսկի խմբի երեք նախագահները, որոնք ներկայացնում են Ռուսաստանը, Միացյալ Նահանգները ու Ֆրանսիան, եւ որոնց ԵԱՀԿ-ի կողմից հանձնարարվել է ծրագիր նախապատրաստել տեւական խաղաղության հասնելու համար, ներկայացրել են արդարացի հիմք հիմնախնդրի խաղաղ կարգավորմանը նպատակաուղղված բանակցությունների համար

1. Պաշտպանում է Մինսկի խմբի ներկայացրած խաղաղ կարգավորման ծրագիրը

2. Նկատի է առնում, որ այդ առաջարկությունները հիմնվում են ընդունված սկզբունքների այնպիսի բազայի վրա, որը կարող է վերջ դնել բանակցային գործընթացում առկա փակուղային իրավիճակին

3. ԵԱՀԿ Մինսկի խմբին կոչ է անում շարունակել հակամարտության տեւական կարգավորման հասնելուն նպատակաուղղված իր ջանքերը

4. Գտնում է, որ ցանկացած ստուգում կամ դիտորդների առաքելություն, որը ԵԱՀԿ հովանու ներքո պետք է ուղարկվի Լեռնային Ղարաբաղ տեւական խաղաղությունն ապահովելու եւ այնպիսի միջադեպերին արագ արձագանքելու նպատակով, որոնք կարող են հանգեցնել զինված հակամարտության վերսկսմանը, պետք է հիմնվի մարդու իրավունքների պաշտպանության ուժեղ տարրի վրա

5. Գտնում է, որ Եվրամիության կողմից այդ տարածաշրջանին տրամադրվող օգնությունը պետք է պայմանավորված լինի երկու պետություններում ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտներում իրական առաջընթացի առկայությամբ

6. Գտնում է, որ Եվրամիությունը պետք է ավելացնի TACIS-ի (տեխնիկական աջակցություն ԱՊՀ երկրներին) ժողովրդավարության ծրագրի շրջանակներում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի այն ոչ կառավարական կազմակերպություններին տրամադրվող օգնության ծավալը, որոնք շահագրգռված են քննարկումների խթանմամբ եւ հակամարտության կարգավորմանն առնչվող հարցերի վերաբերյալ քաղաքական գիտելիքների տարածմամբ

7. Հանձնարարում է նախագահին սույն բանաձեւը հանձնել խորհրդին, Հանձնաժողովին, Եվրախորհրդին, ԵԱՀԿ խորհրդարանական ասամբլեային, ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի նախագահներին, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի խորհրդարաններին, Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչներին»:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Որ Երեւանը ընչաhեղձ չլինի

Բոլորս ղեկի սահմանամերձ գոտի

Խորհրդային Հայաստանը երբեւէ իր առջեւ խնդիր չի դրել բնակչության հավասարակշռված տարաբնակեցում ապահովելու. ժամանակի խնդիրը հզոր արդյունաբերական կենտրոններ ստեղծելն է եղել: Այդ տարիների ուրբանիզացիայի արդյունքն այսօրվա մեր երկիրն է, որի բնակչության 45 տոկոսը կենտրոնացած է միայն մայրաքաղաքում:

Բնակչության խտության էկոլոգիական սահմանային ցուցանիշը 1 քառ. կմ տարածքում 200 մարդ է, մինչդեռ Երեւանում այդ թիվը հասնում է 400-ի, ասում է ՀՀ քաղաքաշինության փոխնախարար Ս. Թովմասյանը: Միեւնույն ժամանակ Հայաստանում կան գոտիներ, որտեղ 1 քառ. կմ տարածքը զբաղեցնում է ընդամենը 22-28 մարդ:

«Հայնախագիծ» ինստիտուտի (ՓԲԸ) քաղաքաշինության արվեստանոցում մշակվել է ՀՀ բնակչության տարաբնակեցման գլխավոր նախագիծը: Ըստ Ս. Թովմասյանի, նախագիծն անկախ պետականության պայմաններում մշակված առաջին ծրագրային փաստաթուղթն է, որի վրա 2-3 տարի (1996 թ.-ից) աշխատել են ինստիտուտի լավագույն մասնագետները: Այս աշխատանքը, հեղինակների կարծիքով, ընդամենը հետագա ծրագրերի ուրվագիծն է: Հետագա ծրագրերի նպատակը հանրապետության տարածքում հավասարակշռված բնակեցման ապահովումն է, ինչը կնպաստի երկրում սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունների, էկոլոգիական վիճակի բարելավմանը: Աշխատանքների անմիջական ղեկավար Պ. Սողոմոնյանի կարծիքով, դա բխում է տնտեսական, քաղաքական, ինչպես եւ անվտանգության ապահովման անհրաժեշտությունից:

Հատկապես վերջինիս նպատակով ուշադրություն է դարձվելու սահմանամերձ մարզերին, որտեղից արտագաղթը զանգվածային բնույթ է ստացել անընդհատ սահմանային հարձակումների ու սոցիալական անբարենպաստ պայմանների հետեւանքով:

Թե գործնականում ինչպես է կազմակերպվելու, հանրապետությունում բնակեցման հավասարակշռությունը, միայն քաղաքաշինության խնդիրը չէ. «Հայնախագծի» տնօրեն Լ. Խաչատրյանի կարծիքով, դա կիրականացվի ընդհանուր պետական քաղաքաշինության, սոցիալական ճիշտ քաղաքականության պայմաններում: Բացի այդ, նախագծի հեղինակային խմբում ընդգրկված են տարբեր ոլորտի մասնագետներ՝ քաղաքաշինարարներ, ճարտարապետներ, երկրաբաններ ու ճանապարհաշինարարներ, համագործակցել են գրեթե բոլոր նախարարությունները՝ տարբեր տեսանկյուններից խնդրին ճիշտ մոտեցում ցուցաբերելու համար:

Երբ կիրագործվի ծրագիրը՝ կախված է այն բանից, «թե որքան շուտ կիրառվեն շուկայական հարաբերություններին», ասվեց ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության հրավիրած երեկվա ասուլիսում:

Իսկ այն, ինչ կախված է նախագծի հեղինակներից, այն է, որ կառավարության կողմից նախագծի հաստատումից հետո իրենք կկատարեն հաջորդ քայլը՝ առանձին բնակավայրերի մանրամասն հատակագծերի ստեղծումը: Ելած բոլոր քաղաքաշինական փաստաթղթերի, բնական եւ մարդկային ռեսուրսների վերաբերյալ ուսումնասիրությունների հիման վրա կառաջարկվեն տարածքներ, որտեղ անհրաժեշտ է զարգացնել բնակավայրերի ցանցեր, նաեւ տարածքներ, որտեղ կսահմանափակվի բնակչության ներհոսքը:

«Բոլորս էլ տեսնում ենք, թե Երեւանը ինչպես է ընչաhեղձ լինում այն ժամանակ, երբ մյուս բնակավայրերը կիսալքված են: Մենք ուզում ենք հասնել այնպիսի իրավիճակի, երբ ՀՀ ցանկացած քաղաքացի կունենա նույն կենսամակարդակը ինչպես Երեւանում, այնպես էլ Տավուշում կամ այլ հեռավոր շրջանում»:

Նախագծի վրա ծախսված միջոցները չնչին են՝ 15 մլն դրամ, 3 տարվա ընթացքում: «Գրեթե ձրի ենք աշխատել, ամեն ինչ արել ենք սեփական էնտուզիազմով», ասաց նախագծի ղեկավար Պ. Սողոմոնյանը:

ՌՈՒԶԱՆ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԱՅՑ

Ժիրայր Լիպարիտյանը Հայաստանում էր, հիմա էլ՝ Բաքվում

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ, ՍԱՐՄԵՆ-ՊՐԵՍ: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, նախկին նախագահի գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը մարտի 5-11-ը եղել է Երեւանում: Նա մասնակցել է Նյու Յորքի «Արեւմուտք-Արեւելք» ինստիտուտի կողմից Երեւանում անցկացված եռօրյա մի գիտաժողովի, որը նվիրված էր ենթատարածաշրջանային հարցերին: Ժ. Լիպարիտյանը Փարիզ է մեկնել մարտի 11-ի վաղ առավոտյան:

Ինչպես արդեն հայտնի է, «Թուրան» գործակալությունը հաղորդել է, որ մարտի 12-ին Ժ. Լիպարիտյանը ժամանելու է Բաքու որպես Վաֆա Գուլուզադեի անձնական հյուր: Նա ծրագիր է ոչ միայն տեսնել Բաքուն, այլեւ Գուլուզադեի հետ քննարկել ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանն առնչվող հարցեր:

Քանի որ մեկնելուց անմիջապես առաջ նա մեկ շաբաթով գտնվել է Հայաստանում, թղթակիցը փորձել է ճշտել՝ արդյոք նա որոշ շրջանակներում հանդիպումներ չի՞ ունեցել, որոնք հավանություն կտային նրա այցին, բերեւս ոչ պաշտոնապես լիազորելով Գուլուզադեի հետ քննարկել ղարաբաղյան հարցի կարգավորման ուղիները:

«Ես ցանկանում եմ պաշտոնապես հայտնել, «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակցին ասել է ԱԳՆ խոսնակ Արա Պապյանը, որ Ժիրայր Լիպարիտյանը Հայաստանի ղեկավարների հետ հանդիպումներ չի ունեցել, այդ թվում նաեւ արտգործնախարարի հետ, որն այդ բոլոր օրերին գտնվել է Կիպրոսում: Նա չի հանդիպել նաեւ այլ բարձրաստիճան անձանց հետ: Ժիրայր Լիպարիտյանը մասնակցել է Արեւմուտք-Արեւելք հարաբերություններին նվիրված գիտաժողովին, որին ներկա են եղել նաեւ ԱԳՆ մի քանի աշխատակիցներ: Ղարաբաղին նվիրված ոչ մի հարց չի քննարկվել, եւ Ժիրայր Լիպարիտյանը Հայաստանի անունից խոսելու որեւէ լիազորություն չունի»:

Ինչ վերաբերում է արտգործնախարարության վերաբերմունքին, ապա Ա. Պապյանն ասել է, որ Ժ. Լիպարիտյանը որպես ԱՄՆ-ի ազատ քաղաքացի իրավունք ունի հանդիպելու ցանկացած երկրի ցանկացած պաշտոնյայի հետ: Եթե Գուլուզադեն նպատակահարմար է գտնում հրավիրել եւ հանդիպել Ժ. Լիպարիտյանի հետ, դա իրենց գործն է, մանավանդ այստեղ կան որոշ բարոյական խնդիրներ: Ա. Պապյանը նշել է, որ հարցը շատ նուրբ է, գավոտ է բոլոր կողմերի համար եւ կարող է հոգեբանական դժվարություններ ստեղծել, առավել եւս եթե Լիպարիտյանը պետք է խորամուխ լինի մի հարցի մեջ, որով իրավասու չէ զբաղվել:

«Ազգ»-ի ունեցած տվյալներով, Ժ. Լիպարիտյանը վերջերս այցելել է Թուրքիա, որտեղ հանդիպել է այդ երկրի պաշտոնյաների հետ: Նույն տվյալների համաձայն, նա պատրաստվում է այցելել մի հեղինակի հետ Ղարաբաղյան հիմնահարցին նվիրված համատեղ մի գիրք գրել:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

խորհրդարանական

Նախընտրական դաշինքներ՝ միավորումից մինչեւ գործակցում

Ժամանակավոր եւ հավերժական բարեկամների որոնումը

Մայիսի 30-ին նոր խորհրդարանի ընտրություններն են, եւ արդեն իշխանական շրջանակներում ձեւավորվում է հստակ նպատակադրում ունենալ ըստ կարելվույն կանխատեսելի խորհրդարան: Ոմանք գայթակղվում են կառավարելի խորհրդարանի տեսլականով, սակայն սթափ իրատեսությունը անմիջապես հիշեցնում է մոտ անցյալը: 1995 թ. հուլիսի 5-ին ՀՀՇ-ն եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ձեւավորեցին կառավարելի ԱԺ, որի դառը պտուղները թե իշխանական կառույցը, թե հասարակությունն ըմբոշխնում են առ այսօր: Կառավարելի խորհրդարանից Հայաստանի տնտեսությունը չշահեց բնավ, այլ միայն կառավարիչների փոփոխությունից ԱԺ-ն կորցրեց իր քաղաքական դերակատարումը, իսկ այսօր նոր ընտրությունների նախաշեմին, վերածվեց իրականում անկառավարելի հիմնարկության, որտեղ գործում են ոչ թե քաղաքական, այլ անձնական, անգամ վրեժխնդրական զգացումներ: Կառավարելի-կանխատեսելի խորհրդարան երկընտրանքից նախապատվելին կանխատեսելին է, բնականաբար դրան հակադրվում է անկառավարելի եւ անկանխատեսելի զուգակցումը, որը կարող է չափազանց վտանգավոր հետեւանքներ ունենալ տնտեսության զարգացման համար: Ուստի բացառելով վատթարագույն տարբերակը, անդրադառնանք կանխատեսելի ձեւավորման չարյաց նվազագույն ուղիներին, որ անբաժանելի են նախընտրական դաշինքներից: Ո՞վ եւ ինչպե՞ս կարող է միավորվել մայիսի 30-ին ընդառաջ հանուն խորհրդարանում խմբակցություն ունենալու: Ազդեցիկ, թե նվազագույն դա արդեն երկրորդ խնդիրն է:

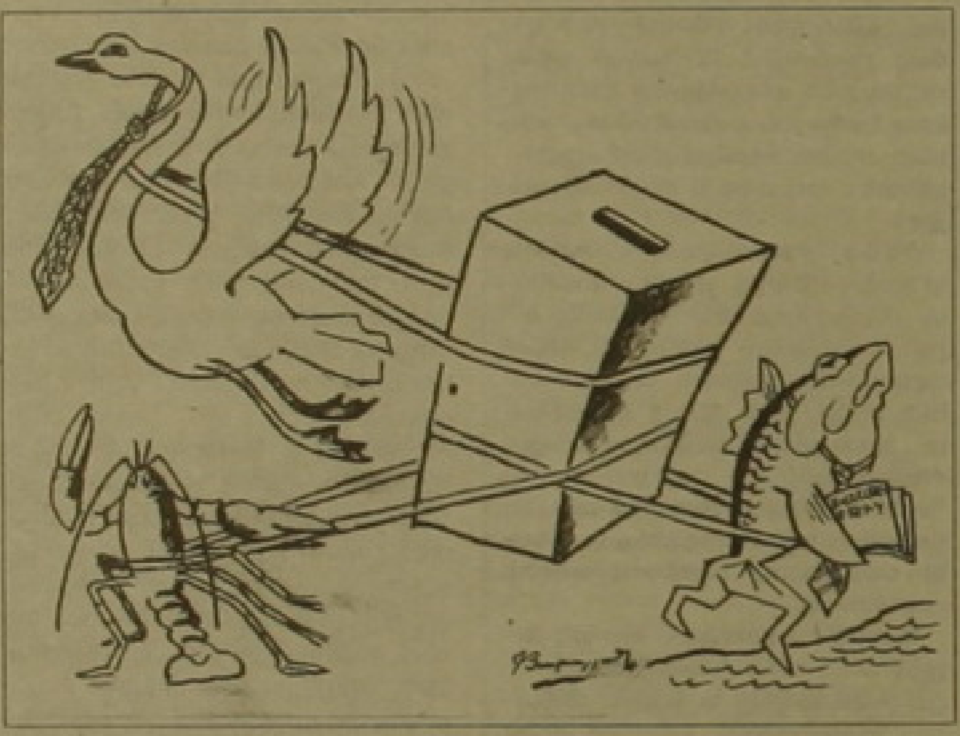

Կարապը, խեցգետինը եւ գայլաձուկը քաղաքական դաշտում

Կուսակցություններին ընդամենը մեկ շաբաթից էլ քիչ ժամանակ է մնացել կողմնորոշվելու եւ բացահայտելու իրենց խաղաքարտերը: Ըստ Ընտրական նոր օրենսգրքի կուսակցության համամասնական ցուցակը կազմելու, ինչպես նաեւ կուսակցության նախընտրական ծրագիրը հրապարակելու իրավասությունը պատկանում է կուսակցությունների մշտապես գործող մարմիններին, իմա վարչություններին կամ խորհուրդներին: Կուսակցական համագումարների աստղաբույլն իր ավարտին է մոտեցել եւ շուտով կուսակցությունները կգումարեն իրենց մշտական գործող մարմինների նիստերը, եւ հրապարակ կգան ցուցակներն ու դաշինքները: Առայժմ կուսակցությունները զբաղված են հետախուզական աշխատանքով եւ պատահական չէ, որ իրար հետեւող ասուլիսներում ամենից առաջ շեշտադրվում է մի գաղափար՝ x կուսակցությունը պատրաստ է գնալ ընտրությունների միայնակ, որին անհապաղ հետեւում է լրացում՝ հնարավոր է y-ի կամ z-ի հետ:

Դաշինքների տեսանկյունից պետք է զատել երկու դաշտ. ա) 98 թ. նախագահական ընտրություններում Ռոբերտ Քոչարյանին սատարած քաղաքական ուժերի հնարավոր դաշինքներ, որոնք փաստացի կձեւավորեն իշխանամետ կամ չափավոր ընդդիմադիր դաշտը, եւ Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահությունը ոչ լեգիտիմ համարող, այսինքն արմատական ընդդիմադիր կուսակցությունների հնարավոր միավորումները: Առաջին դաշտում առկա է երկու մտադրություն. 1. ՀԴԿ, ԳԻԱՐՔՄԻ, ՍԻՄ եւ այլ կուսակցություններ պատրաստակամություն են հայտնում դաշինք կազմելու խորհրդարանական ընտրություններին ընդառաջ: Այս դաշինքն ունի ակնհայտ առավելություն, որը թույլ կտա քաղաքական դաշտում այդ կուսակցություններին կենտրոնացնել իրենց հնարավորությունները եւ համենայն դեպս համամասնական ընտրակարգով հաղթահարել 5 տոկոսի արգելանքը, որն, իհարկե, մեծ թիվ չէ 3 պատգամավոր, բայց միաժամանակ խմբակցություն ստեղծելու եւ խորհրդարանական կուսակցություն դառնալու երաշխիք է: Ի վերջո կուսակցություններն իրենց կարող են կայացած համարել, եթե խորհրդարանում խմբակցություն են ստեղծում, այսինքն քաղաքական պայքար մղելու համար սահմանադրական ամբիոն են ձեռք բերում: 2. «Հանրապետական» կուսակցությունը հայտնել է իր պատրաստակամությունը միավորում կազմելու Կարեն Դեմիրճյանի գլխավորած Ժողովրդական կուսակցության հետ: Առաջին հայացքից նախագահ Քոչարյանին եւ իշխանափոխությանը սատարած կուսակցության եւ Ռոբերտ Քոչարյանի հիմնական ընդդիմադիր Կարեն Դեմիրճյանի կուսակցության միավորումը կարող է թվալ անակնկալ, որը քաղաքական դաշտում ուղեգծի ռազմավարական փոփոխություն է բերելու, սակայն լոկ առաջին հայացքից: Առավել խորքային մակարդակում, որի հիմքը, ճիշտ է, Կարեն Դեմիրճյանի եւ նրա կուսակցության բավական սակավ հրապարակային ելույթներն ու գնահատականներն են, կարելի է կանխատեսել, որ այդ դաշինքը կարող է դառնալ Հայաստանի հասարակական-քաղաքական զարգացման կայունության գրավական, որը ԱԺ ընտրություններից հետո նոր ձեւավորվող կամ գոնե թարմացվող կառավարությանը կտա պահեստային վստահություն եւ ամենակարեւորը ժամանակ համախմբվելու եւ ապահովելու բեկումն տնտեսական զարգացման ոլորտում: Եթե վերլուծենք ՀԺԿ ղեկավարի քայլերը եւ շեշտադրումները, ապա ակնհայտ է, որ դրանք վերաբերում են հիմնականում տնտեսական քաղաքականությանը, որից ածանցվում է ներկայիս սոցիալական ընդվզումը: Սոցիալական դժգոհությունն այսօր հայ հասարակության ակտիվ մասի հիմնական տրամադրությունն է: Հիշեցնենք, որ «Հանրապետական» կուսակցությունը եւ նրա ղեկավարները եւս հիմնական քննադատության թիրախ են դարձրել տնտեսական ուղեգիծը: Հետեւաբար այս դաշինքն իր բոլոր թեր եւ դեմ կողմերով հանդերձ կարող է դառնալ կայունության հանգրվան, ճիշտ է, ժամանակավոր, բայց շոշափելի:

Չկան հավերժական բարեկամներ եւ հավերժական թշնամիներ

Հայաստանյան քաղաքականության մեջ այս դրույթը տարի առ տարի վերակենդանանում է, ինչը նշանակում է, որ նախընտրական անակնկալներ չեն բացառվում: Այդպիսին դառնալու դափնիներին կարող է հավակնել ԻՄ-ԱԺՄ դաշինքը, որի մասին անցած շաբաթ հիշատակվեց քաղաքագիտական եւ սոցիոլոգիական ինչ-ինչ հիմնավորումներով: Սակայն լրջորեն անդրադառնալ այս հեռանկարին այնքան էլ ճիշտ չէ: ԱԺՄ-ն հռչակել է, որ ինքը չի կարող դաշնակցել այն կուսակցությունների եւ քաղաքական ուժերի հետ, որոնք պաշտպանում են Ռոբերտ Քոչարյանին եւ Վազգեն Սարգսյանին: Բացի այդ ԱԺՄ-ն իր ծրագրերում չի բացառում նոր խորհրդարանական ընտրություններում հաղթելուց հետո արտահերթ նախագահական ընտրությունների հնարավորությունը: Ըստ ամենայնի այս գործոնով է՞լ պայմանավորված է Վազգեն Մանուկյանի հրաժարումը մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրվելուց: ԱԺՄ վարչության անդամները «Ազգին» հիմնավորում էին, որ նախագահական ընտրություններում հաղթած թեկնածուն չպետք է մեծամասնական ընտրակարգով քվեարկվի ԱԺ պատգամավոր, նա կգլխավորի ԱԺՄ համամասնական ցուցակը:

ՀՀՇ-ում հաղթեցին Վանո Սիրադեղյանի աջակիցները, ուստի ՀՀՇ-ն կմասնակցի խորհրդարանական ընտրություններին, միաժամանակ ակներեւ է, որ Վանո Սիրադեղյանի եւ ՀՀՇ-ամետ կուսակցությունների դաշինք չի ստեղծվի: Այս պարագայում կան հավերժական թշնամիներ եւ հավերժական բարեկամներ: Ժողովրդավարական «Հայրենիքը» ընտրադաշտում դեռեւս չի գտնում իր տեղը եւ հավակնում է միայնակ թափառող կիսապաշտպանի կարգավիճակին: «Նոր ուղին», «21-րդ դարը» եւ Լիբերալ-դեմոկրատական՝ կուսակցությունը, ինչպես նաեւ ՊՀՇ-ի հնարավոր տրոհումից գոյացող քաղաքական կառույցներն առայժմ պնդում են, որ կբոյկոտեն ընտրությունները, ինչը, մեր համոզմամբ, կնշանակի նրանց քաղաքական վախճանը:

Ասպարեզում մնացին Կոմկուսը եւ ՀՅԴ-ն, որոնք հայտարարում են, թե իրենք վճռական միայնակներ են, համենայն դեպս այս փուլում եւ ընտրության գնալու են առանց ռազմավարական դաշնակիցների որպես ֆորվարդներ:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Այս ընտրությունները բավականին «թանկ» կլինեն

Ասում է Շիրակի ԱԺՄ-ի ղեկավար Վահան Թումասյանը

Առաջիկա նոր խորհրդարանական ընտրությունները սարերի ետեւում չեն: Ու թեեւ հերթական նախընտրական արշավը պաշտոնապես դեռ չի մեկնարկել, նախընտրական «դաշտում» այսօր արտաքուստ տիրող անդորրը հարաբերական է եւ հիշեցնում է անամպ երկինք ամպրոպից առաջ: Այս համեմատությամբ սկսելով զրույցը «Ազգի» թղթակցի հետ, Ազգային ժողովրդավարական միության Շիրակի մարզային կազմակերպության պատասխանատու Վահան Թումասյանն այն կարծիքը հայտնեց, թե այս ընտրությունները Գյումրիում ու մարզում բավականին «թանկ» կլինեն: Այսինքն լարված մրցակցության պատճառով թեկնածուները շատ փող կծախսեն: Եվ եթե կուսակցությունների համագործակցություն, համախմբում չլինի, չի բացառվում, որ փողատեր թեկնածուները հաղթեն կուսակցականներին: «Սեզանում, ասաց Վ. Թումասյանը, քաղաքական կուլտուրան առայժմ այնքան բարձր չէ, որ սովորաբար միայն իր գործով զբաղվող գործարարի, «թաղի տղաների» մտքով էլ չանցներ ընտրապայքարի մեջ մտնել: Ըստ հավաստի խոսակցությունների, արդեն իսկ հայտնի է, որ Գյումրիում առաջիկա ընտրարշավին այս կամ այն կերպ կմասնակցեն նույնիսկ քրեական անցյալ ունեցող ոչ քիչ անձինք: Նման «ծգողականությունը» թերեւս պայմանավորված է նաեւ այն հանգամանքով, որ ԱԺ-ն ապահով «տանիք» է դարձել քրեական հանցագործների համար: Իսկ ընդհանուր առմամբ, մեր մոտավոր հաշվարկով, մարզի 7 ընտրատարածքներում պայքարի մեջ կմտնեն շուրջ 7 տասնյակ թեկնածուներ, որոնցից հազիվ 20 տոկոսը կլինեն քաղաքականությամբ զբաղվողներ»:

Վ. Թումասյանի կարծիքով, նույնիսկ ընտրական այս նոր օրենսգրքի պայմաններում, որի վերաբերյալ ԱԺՄ-ն բազմիցս արտահայտել է իր լուրջ վերապահումները, հնարավոր է ազատ, արդար ընտրություններ անցկացնել Հայաստանում, եթե ապահովվի երեք նախապայման: Այն է իշխանությունների կողմից ցանկություն, կուսակցությունների բարի կամք եւ համախմբում, ժողովրդի ակտիվ մասնակցություն: Բայց ահա մարզի ընտրատարածքային բաժանումն իսկ (Գյումրիինը դեռ կարելի է տանելի համարել) անտրամաբանորեն է կատարված եւ թվում է արված է առանձին թեկնածուների շահերին համապատասխանեցնելու եւ որոշ կոնկրետ թեկնածուների խանգարելու համար: Առավել եւս անընդունելի է, որ Աշոցքի նախկին վարչական շրջանը որպես ընտրատարածք կիսով չափ միացված է Լոռու մարզին: Դա առաջացրել է աշոցքցիների արդարացի բողոքը:

Կուսակցական-համամասնական ցուցակների «անցողիկ» հատվածում միայն երեւանցիների ընդգրկման հնարավոր հեռանկարի կապակցությամբ ԱԺՄ մարզային կառույցի ղեկավարը նշեց, որ խնդիրն իրոք գոյություն ունի: Պատճառը եւ օրենսդրական կարգավորվածության, եւ ավանդույթների բացակայությունն է, ուստի կուսակցություններն առայժմ իրենց ներսում պետք է փորձեն ինչպես այդ, այնպես էլ կանանց ընդգրկելու հարցերը լուծել:

ԱԺՄ-ն Շիրակում ակտիվորեն կմասնակցի ընտրություններին եւ գրեթե բոլոր մեծամասնական ընտրատարածքներում կառաջադրի իր թեկնածուներին: Արդեն իսկ ձեւավորվել են մարզային եւ ընտրատարածքային նախընտրական շտաբներ, տեղում նաեւ միջկուսակցական բանակցություններ են ընթանում ազատ եւ արդար ընտրություններ ապահովելու համար: ԱԺՄ մարզային պատասխանատուի գնահատմամբ, կուսակցություններից Շիրակում համամասնական ցուցակներով անհրաժեշտ նվազագույն թվով ձայներ ստանալու հնարավորություններ ունեն ԱԺՄ-ն, ՀԺԿ-ն, ՀԿԿ-ն, ՀՅԴ-ն եւ ԻՄ-ը:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Գյումրի

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Երկու օր հետո Ֆրանսիայում կվերսկսվի Կոսովոյի հիմնահարցի լուծմանն առնչվող բանակցությունների երկրորդ փուլը: Շուրջ երեք շաբաթ առաջ սկսված բանակցությունների առաջին փուլը ոչ մի արդյունք չտվեց: Սերբական պատվիրակությունը Ֆրանսիա էր մեկնել բանակցություններին լրջորեն մասնակցելու եւ մարտի 15-ին վերսկսվող բանակցությունների ընթացքում նոր ահաբեկչություններ տեղի չեն ունենա, երբ հիշենք, որ երեք օր առաջ ալբանների վայրագությունների զոհ են դարձել Սերբիայի ներքին գործերի նախարարության երկու աշխատող: Արեւմուտքի «մեծավորները» եւ աշխարհի ճակատագիրը տնօրինողները սերբերից պահանջում են Կոսովոյի պայմանագիրը տնօրինող Արեւմուտքի «մեծավորի» ահաբեկչական գործողությունները քաղաքական նոր իրավիճակ են ստեղծել տարածաշրջանում: Այս ամենի կապակցությամբ երկու օր առաջ հանդես է եկել Սերբիայի գրողների միությունը: Հայտարարության մեջ սուր քննադատության է ենթարկվում Արեւմուտքի մեծապետական քաղաքականությու-ռն Պեյչում, ինչպես նաեւ Կոսովոյի գլխավոր քաղաք Պրիշտինայում տեղի ալբանները նոր վայրագություններ ձեռնարկեցին:

Սերբիայի գրողների միությունը միջազգային հանրության ուշադրությունը հրավիրելով Կոսովոյում առկա լարված իրավիճակին նշում է, որ արեւմտյան երկրներն ԱՄՆ-ի եւ ՆԱՏՕ-ի գլխավորությամբ ծրագրել են սերբառազմական (որի հետ հավանաբար չի ցանկանա շփման եզրեր գտնել) եւ քաղաքական (որի հետ ինքը եւ բազմաթիվ դիվանագետներ պարբերաբար հանդիպում են իրենց երկրների քաղաքական կազմակերպություններում) ուղղվածությունները:

Ալբանական ավազակախմբերի երկիր թափանցումը, վարձու զինվորների ռազմական գործողություն-

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Նոր ոտնձգություններ սերբերի հանդեպ

հարցը խաղաղ ճանապարհով լուծելու ակնկալությամբ: Ռամբույեի բանակցություններում ալբանական կողմը ներկայացնում էր «Կոսովոյի ազատագրական բանակ» կազմակերպությունը, որը 1998 թ. հունվարից մինչեւ օրս ահաբեկչական բազմաթիվ գործողություններ է ձեռնարկել Կոսովոյում: Ոչ այնքան զարմանք, որքան զայրույթ է հարուցում մեծ տերությունների եւ միջազգային հանրության անտարբեր վերաբերմունքը: Նորություն չէ, որ ուժի քաղաքականությունը չի ճանաչում ոչ մարդասիրություն, ոչ էլ խոհեմություն ու ճշմարտություն: Մեծապետական քաղաքականությունը միշտ էլ խարսխված է կեղծիքի, ստի, ինչպես նաեւ փոքրաթիվ ժողովուրդներին իրենց պատմական հայրենիքից զրկելու փաստի վրա:

Ռամբույեի անցյալ բանակցությունների ընթացքում անգամ կոսովցի ալբանները անգործ չեն մնացել: Այդ ընթացքում տարբեր հանցագործություններ են կատարել՝ ապակայունացնելով Կոսովոյի առանց այն էլ պայթյունավտանգ իրավիճակը: Ի՞նչ երաշխիք կարող է լինել, որ վոյից դուրս բերել զորքերն ու ռազմական տեխնիկան, սակայն գործուն միջոցներ չեն կիրառում կանխելու ալբանների ռազմատենչ գործողությունները, ընդհակառակը՝ զինում եւ սատար են լինում նրանց:

Կոսովյան հիմնահարցը դեռ լուծում չստացած, Արեւմուտքը մի նոր ոտնձգություն ձեռնարկեց Բոսնիա-Հերցեգովինայի Սերբական Հանրապետության հանդեպ: Կառլոս Վեստենդորֆը, որին վստահված է վերահսկել 1995-ին կնքված Դեյթոնյան պայմանագրի դրույթների կատարումը, իրեն իրավունք վերապահեց պաշտոնազրկեց Սերբական Հանրապետության նախագահ Նիկոլա Պոպլաշենին՝ ազգայնամոլական որակելով նրա վարած քաղաքականությունը: Չբավարարվելով դրանով, Վեստենդորֆը Սերբական Հանրապետության հյուսիսային եւ հարավային մասերն իրար կապող Բրչկո քաղաքը հայտարարեց միջազգային դիտորդների իրավասության տակ գտնվող տարածք՝ դրանով իսկ խախտելով հիշյալ պայմանագրի դրույթները:

Բրչկոյի վերաբերյալ Դեյթոնյան նը: Ամերիկյան կեղծ՝ դեմոկրատիայի քողի տակ ոչ միայն չի ցուցաբերում խաղաղասիրական տրամադրություններ, այլեւ օրեցօր բացահայտում է իր զավթողական եւ գաղութատիրական նկարագիր, Սերբիայի նկատմամբ քաղաքական, ընդհուպ նաեւ ռազմական կործանարար արշավանքներ իրականացնելու իր անթաքույց ծրագրերը: Բոլորս ենք ականատես Սերբական Հանրապետությանն Արեւմուտքի կողմից գաղութի վերածելու, վերաձեւելու եւ կենսական խիստ անհրաժեշտություն եղող Բրչկո քաղաքը նրանից անջատելու փորձին: Չմոռանանք, որ բոսնիացի սերբերի համար Բրչկոն նույնքան կենսական եւ ռազմավարական նշանակություն ունի, որքան մեզ հայերիս համար Լաչինը: Ոգեւորված Արեւմուտքի հակասերբական քաղաքականությամբ, ալբան ահաբեկիչները Ռամբույեի «քաղաքական թատերականացումից» հետո շարունակում են ձեռնարկել նոր վայրագություններ եւ արյունահեղություններ: Մի քանի օր առաջ սերբական ուղղափառության եւ հոգեւոր մշակույթի կենտրոնի զանգվածային բնաջնջում:

Հետաքրքիր է կոսովյան հիմնահարցի լուծման առնչությամբ Եվրոպական ընկերակցության հատուկ պատվիրակ Վոլֆանգ Պետրիչի՝ բելգրադյան «Նին» շաբաթաթերթին տված հարցազրույցը: Այն հարցին, թե ովքե՞ր են Ռամբույեի բանակցություններին մասնակից ԿԱԲ-ի (Կոսովոյի ազատագրական բանակ) մարդիկ եւ ո՞ր երկրի քաղաքացիներ են նրանք, Պետրիչը պատասխանել է. «ԿԱԲ-ի մարդիկ ներկայացնում են այդ կազմակերպության ոչ թե ռազմական, այլ քաղաքական թեւը: Մենք հատուկ պահանջել ենք, որ Ռամբույեի բանակցություններին մասնակցեն բացառապես կոսովաբնակ ալբանները»: Իսկ այն հարցին, թե ինչո՞ւ ալբանական պատվիրակության որոշ անդամներ կոսովյան գրանցում եւ փաստաթղթեր չունեն, Պետրիչը նախընտրել է շրջանցել եւ հարցը «ջենթլմենավարի» լուծել ֆրանսիական իշխանությունների հետ:

Այս ամենը ոչ ավել ու ոչ պակաս աննախադեպ ցինիզմի օրինակ է: Պարոն Պետրիչն այդքան էլ միամիտ չէ: Նա հմտորեն տարբերում է ԿԱԲ-ի ները կանխելու հարավսլավական իշխանությունների՝ ամեն մի փորձ միջազգային հանրության կողմից առ այսօր դիտվել է որպես ալբանների իրավունքների ոտնահարում: Հարց է ծագում. ո՞ր ալբանների մասին է խոսքը՝ նրանց, ովքեր Սերբիայի քաղաքացիներ են եւ հարգում են այդ երկրի օրենքները, թե՞ այն ալբանների, ովքեր Ալբանիայից անօրեն թափանցում են Կոսովո եւ անմարդկային մեթոդներով ահաբեկում տեղի սերբ բնակչությանը, հաճախ նաեւ իրենց արյունակիցներին, ովքեր հարգում են Սերբիայի օրենքները եւ կողմ են հարցի խաղաղ կարգավորմանը:

Կոսովյան հիմնահարցի լուծման երկրորդ փուլն իր աշխատանքը կսկսի մարտի 15-ին, Փարիզում: Կրքերը, սակայն, գնալով ավելի են բորբոքվում, մարտերը Կոսովոյում շարունակվում են: Այսքանից հետո դժվար է կանխորոշել, թե ինչպիսի՞ ընթացք կունենան վերսկսվող բանակցությունները եւ ի՞նչ արդյունքի կհասնեն հակամարտող կողմերը:

Թղթակից
Բելգրադ

Սիրիայի նախագահը ուրվագծում է ներքին եւ արտաքին քաղաքականությունը

Իր 5-րդ պաշտոնավարության առթիվ սահմանադրական երդում տալուց հետո, ելույթ ունենալով խորհրդարանում մարտի 11-ին, Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադն ընդհանուր գծերով ներկայացրել է իր երկրի ներքին եւ արտաքին առաջիկա քաղաքականությունը: Նախագահը շեշտել է, որ Դամասկոսը չի ընդունի այն խաղաղությունը, «որը չի վերադարձնելու 1967 թ. Լիբանանի գրաված հողերը եւ չի երաշխավորի պաղեստինյան ժողովրդի ազգային իրավունքները», համոզմունք հայտնելով ամեն գնով սիրիական Գոլանի բարձունքները ազատագրելու վերաբերյալ: Նա Իսրայելին մեղադրեց խաղաղության գործընթացը խափանելու մեջ, քանզի իսրայելական այժմյան կառավարությունը մերժում է նախորդի խոստումները: Սիրիայի նախագահը ընդգծել, որ միաբեւեռության գերիշխանության շարունակումը կարող է հանգեցնել բուռն հակամարտությունների՝ տնտեսական եւ տարածաշրջանային պատերազմների միջոցով, միաժամանակ կոչ անելով արաբներին, որ «շրջանցեն փոքր ցավը՝ մեծ վիշտը դիմագրավելու համար», ինչն ակնարկ էր արաբական որոշ երկրների գործած սխալների մասին:

Ներքին կյանքին անդրադառնալով, նախագահ Ասադը քննադատել է թերություններն ու չարաշահումները, ավելացնելով, որ տնտեսությունը նման պայմաններում չի կարող ոտքի կանգնել: Նա անհրաժեշտ է համարել ներդրումային քաղաքականության վերանայումը, հիշեցնելով, որ պետական հատվածը կազմում է ազգային տնտեսության գլխավոր հիմքը:

Ի տեղեկություն

Սիրիայում գործող կարգի համաձայն, 8 եւ ավելի հոգուց բաղկացած խմբերի կազմում Սիրիա ժամանողներին օդանավակայանում տրվում է մուտքի անվճար արտոնագիր՝ իրենց երկրի զբոսաշրջիկային կազմակերպությունների կողմից կնքված ցուցակները ներկայացնելուց հետո:

ՀՀ ԱԳՆ

Բերեզովսկու պատճառով պառակտվել են Ելցինի դուստրերը

Միլիարդատեր գործարար Բորիս Բերեզովսկու դեմ ՌԴ վարչապետ Եվգենի Պրիմակովի հայտարարած պատերազմը պառակտել է նաեւ նախագահ Բորիս Ելցինի դուստրերին: Դեռ վերջերս Բերեզովսկին համարվում էր Ելցինի ընտանիքի ֆինանսիստը: Նախագահի կրտսեր դուստրը՝ Տատյանան, որը Կրեմլում խորհրդական է, առաջվա պես պաշտպանում է Բերեզովսկուն: Իսկ ավագը՝ Լենան, պաշտպանում է իր ամուսնուն՝ «Աերոֆլոտի» նախագահ եւ գլխավոր տնօրեն Վալերի Օկուլովին, որը վերջերս դասական հայցով բողոք է ներկայացրել Բերեզովսկու դեմ, չնայած իր պաշտոնի համար հենց նրան է պարտական: Երկու տարի առաջ «Աերոֆլոտի» գլխավոր բաժնետերերից մեկը դարձած Բերեզովսկին 1998 թ. գարնանը հիմնել է «Աերոֆլոտ-տուր» միջնորդ ընկերությունը, որը յուրացնում է ճամփորդական գործակալությունների տոմսերի վաճառքից ստացվող խոշոր գումարները: Այս ընկերությունը հաշիվ ունի Բերեզովսկու կողմից վերահսկվող մի բանկում: «Էքսպրես» հանդեսի տեղեկատվության համաձայն, 1998 թ. սեպտեմբերից բանկը դադարեցրել է գումարների փոխանցումը «Աերոֆլոտին»:

Պ. Ը.

Լիբանանի նախկին վարչապետը բոյկոտում է Բեյրութի օդակայանը

Վերջերս Բեյրութի օդակայանում Լիբանանի նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի հետ պատահած բարդությունը մի շարք հարցականներ առաջացրեց ներկայիս իշխանությունների եւ Հարիրիի միջեւ եղած հարաբերությունների իրականության շուրջ՝ վերջինիս իշխանափոխությունից ի վեր: Արդ, հակառակ այդ հարաբերություններում տիրող սառնությանը, առաջին անգամ, Հարիրին հանդիպել է նախագահ Էմիլ Լահուդին, վարչապետ Սելիմ Հոսին եւ խորհրդարանի նախագահ Նաբիհ Բերրիին: Այնուհետեւ նախկին վարչապետը հայտարարել է, թե սառույցը կոտրվել է իր եւ նախագահ Լահուդի միջեւ, եւ որ ինքը պատրաստ է համագործակցել նրա հետ: Սակայն Հարիրիի ավտոշարասյան օդակայանի տարածք մուտք գործելու արգելման որոշումը լիովին հակասում է այդ հանդիպումներում իշխող մթնոլորտին: Ըստ դիտորդների, այդ վերաբերմունքը դժգոհության արտահայտում է ոչ միայն Հարիրիի կողմից օդակայանի օրենքները խախտելու, այլեւ արտերկրում նրա տեղաշարժի չափի նկատմամբ, որը երբեմն կարող է մրցակցել վարչապետ Հոսի տեղաշարժի չափը: Եվ սա պատահեց, երբ Հարիրին Հոսից առաջ ընկնելով, հանդիպել էր թագավոր Ֆահդին Սաուդյան Արաբիայում եւ նախագահ Մուբարաքին՝ Եգիպտոսում: Իսկ Բահրեյնի իշխանի զավակցության առնչությամբ նրան ուղեկցող շքախմբի մեծությունն այն կարգին էր, որով լցվեց բաժակը: Ուստի ընդունվեց վերոհիշյալ որոշումը, ըստ որի լոկ իր ավտոմեքենային է արտոնվելու մտնել օդակայանի տարածք՝ ի կատարումն այս կապակցությամբ նախորոք ընդունված հրամանագրի: Օդակայանի անվտանգության մի պատասխանատուի համաձայն, նախկին վարչապետի շքախմբի մեծությունը վտանգի է ենթարկում օդակայանի անվտանգությունը եւ խախտում է օրենքներն ու ցուցումները: Հարիրիին տեղեկացրել են, որ միայն իր ավտոմեքենան կարող է մուտք գործել օդակայան՝ ընդհուպ ինքնաթիռի սանդուղքը, ինչը կտրականապես մերժվել է: Հաստատված է, որ մարտի 11-ին լույս տեսած «Ալ Սաֆիր» թերթը միջադեպի վերաբերյալ գրել է, թե «չպետք է ենթադրել, որ դա եղել է Լիբանանի գերագույն քաղաքական ղեկավարության որոշմամբ»:

Ա. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մշակույթի ձեւավորումը... գորշությունի՞ց

Երբ քաղաքական կատակլիզմների հետեւանքով բոլորիս առջեւ մի կտոր հացի խնդիրը դրվեց, բոլորս դարձանք մի ձեւի, մի տոտի՝ նման ավելի շատ անձեռ անասունի: Թե պրոֆեսորը եւ գյուղացին, թե երաժիշտը եւ բանվորը, թե արվեստաբանը եւ մանկավարժը, բոլորը ձգվեցին դեպի գորշություն, բոլորի կենսագրությունն աղոտվեց. մեկինը սեղանիկներով, մյուսինը՝ Դուբայով, երրորդինը՝ փեյջերով: Հասարակությունը դարձավ միատարր, միասեռ: Բոլորի նպատակն ու ապրածը դարձան փողն ու սեփականությունը: Մեծ դերասանը, որ Շեքսպիրի հերոսներ էր կերտում, նկարվեց ռեկլամում՝ պոռնիկի գրկում, մեծ երաժիշտը, որ Վերդիի արիաներն էր երգում՝ հանդես եկավ «Պատից կախված իմ ջութակով», մեծ արվեստաբանը, որ Մատենադարանի ձեռագրերի միջից քիթը չէր հանում, վարակվեց կոմպյուտերի առուծախով: Միատարր միջակությունը հեղեղեց հասարակությունը: Ստեղծվեց մի գորշ զանգված, ուր բոլորը մեկ էին, մի տեսակի մտածողությամբ, մի տեսակի հոգեբանությամբ՝ կյանք-թալանի. մտավորական, թե գող-ավազակ, մարդասպան, թե մեծահամբավ գիտնական: Մեկը թալանեց հարեւանի այգին, մյուսը՝ հարեւանի գաղափարը, մեկը թալանեց պետական պահեստը, մյուսը՝ գիտահետազոտական ինստիտուտը, մեկը թալանեց ամբողջ գործարանը, մյուսը՝ թանգարանը, թատրոնը, երաժշտական դպրոցը, մեկը թալանեց պետական նախարարությունը, մյուսը՝ սփյուռքահայ բարերարին: Բոլորը տրվեցին սատանային, մոռացան իրենց սկիզբը: Եվ տեւական հիվանդությունը ջնջեց սկիզբը, լավագույն դեպքում մնացին պիտակներ՝ «մեծավաստակ», «վաստակավոր», «ճանաչված», «սիրված», «գիտնական», «կրթված», «կոմպոզիտոր»... Ով համարձակ էր, հրաժարվեց իր պիտակից՝ «Ես արվեստաբան էի, հիմա կոմպյուտերշիկ եմ», ով էլ համարձակ չէր, ոչ միայն չհրաժարվեց իր պիտակից, այլեւ «գործի մեջ դրեց»՝ մարդկանց շաշացնել, պլոկելու համար:

Գորշ զանգվածը խմորվեց, հունցվեց տասը տարվա ընթացքում, շիկացավ, դարձավ պլազմա, ուր ոչինչ տարբերակել հնարավոր չէր:

Խաբկա՞նք էր պոռթկումը, թե՞ իրականություն՝ ժամանակը ցույց կտա, բայց այն եղավ, ջերմելը կանգ առավ. Դուբայն ու «սնիկերսը» դարձան ատելի, գորշ պլազման սկսեց սառել: Ու ձեւավորվեցին կողերն ու նիստերը՝ կրթություն, գիտություն, արտադրություն, մշակույթ... Ինչպե՞ս կբյուրեղանա գորշ զանգվածը, ինչպե՞ս կդիֆերենցվի, ինչի՞ց կգոյանան ձեւի կողերը՝ սա է այսօրվա խնդիրը:

Մշակույթն ու նրա կազմակերպումը ձեւավորվում են գորշությունից ահեղ պայքարով: Երկու ուժեր են հավակնում «արեւի տակ» տեղ ունենալու՝ «հին գվարդիան» եւ «նորելուկները»: Այս անվանումները խիստ պայմանական են, նրանց կարելի է կոչել պարզապես «մեկ» եւ «երկու», կամ՝ «ալֆա» եւ «բետա»:

Հին գվարդիան մշակույթի այն գործիչներն են, որոնք հեղինակության են արժանացել սովետական իշխանության օրոք: Նորելուկները նրանք են, ովքեր մշակույթն իրենց պրոֆեսիոնալ գործունեությունն են դարձրել վերջին տարիներին: Այս երկու ուժերը ոչինչ չեն խնայում մեկմեկու մեղադրանքներ ներկայացնելու, մեկմեկու քարկոծելու համար:

Առաջինները մեղադրում են նորելուկներին դիլետանտության, շոու-մենության, միջակության, ազգային ակունքներից կտրվածության եւ այլնի մեջ: Երկրորդները հին գվարդիային մեղադրում են կոնսերվատիզմի, իներտության, ժամանակի զգացողության բացակայության, մշակույթի կազմակերպման ժամանակակից տեխնոլոգիաների մասին անտեղյակության ու անգրագիտության, անհիմն ինքնահավանության եւ այլնի մեջ:

Պետք է ենթադրել, որ այս կոնֆլիկտը կշարունակվի խորանալ եւ կընդունի չափազանց բաց ձեւ՝ իրար կքննադատեն լրատվության աղբյուրներում, մասնագիտական եւ ոչ մասնագիտական հանդիպումներում: Մեր համոզմամբ, երկու կողմերի մեղադրանքներում էլ կան թե ճշմարտություններ եւ թե չափազանցություններ: Նորելուկներից շատերն իրոք դիլետանտ են: Մեծ մասը, չունենալով համապատասխան պրոֆեսիոնալ կրթություն, զբաղվում է մշակույթի խնդիրներով՝ միմիայն սեփական ցանկությունից ելնելով, ինչը հաճախ չի համընկնում հնարավորությունների ու կարողությունների հետ: Շատերը հավակնելով բարձր դիրքերի, ձգտում են դրան մեծ եռանդով ու ագրեսիվությամբ: Չունենալով մշակույթի պատմության, նրա կազմակերպման մասին տեսական ու պրակտիկ բազա, նրանցից շատերը վերջ ի վերջո հայտնվում են Քաջ Նազարի վիճակում, ինչն, իհարկե, երկար կյանք չի կարող ունենալ: Սակայն մեղադրել բոլոր նորելուկներին եւ նրանց անցկացնել մի մաղով, կլիներ առնվազն անբարոյական քայլ, ինչը հաճախ արվում է հին գվարդիայի կողմից: Գուցե քիչ, բայց կան նորելուկներ, որոնք իրենց կարողություններով նույնիսկ գերազանցում են շատ ու շատ «պրոֆեսիոնալների»: Չպետք է փակել նրանց ուղին անհիմն մեղադրանքներով, այլ աջակցել ու օգնել: Դա նույնիսկ պատիվ կբերի հին գվարդիային:

Վերջերս մեծահամբավ մի արվեստաբան, որը հայերեն էր թարգմանել ռուս մեծ պոետին, խոստովանեց, որ գրքի մակետը պատրաստող երիտասարդ համակարգչային ձեւավորողն առաջարկել է երկու բանաստեղծությունների սեփական թարգմանությունը: Դրանք շատ ավելի լավ են ստացվել, քան իրենը եւ գրքի առաջաբանում ընդգրկվել են նաեւ այդ տարբերակները: Կարծում եմ, որ սա իրոք մեծ գիտնականի ու արվեստագետի քայլ է: Սակայն, ցավոք, նման դեպքերը չափազանց քիչ են: Հին գվարդիան առաջ քաշելով դիլետանտության մեղադրանքը, մոռանում է, որ իր շարքերն էլ մեծ մասամբ «օժտված» են դրանով: Նախկինում ստացած պիտակների տակ երբեմն թաքնված է պարզ անգրագիտությունը, երբեմն աներեւակայելի չափերի հասնող: Ինչքան էլ հիմնավոր ու խոր էր սովետական կրթական համակարգը, միեւնույն է, համատարած անգրագիտության վերացման տարիներին, ինչը ձգվել է տասնամյակներ, ջրի երես են դուրս եկել ավելի հաճախ քաղաքականապես կայունները ու հնազանդները, քան տաղանդներն ու արժանիները: Եվ նրանք ու նրանց դպրոցներից ելածներն են, որ, ցավոք, հիմա «մեծավաստակ» են:

Ինչեւէ, կոնֆլիկտը հին գվարդիայի եւ նորելուկների միջեւ կհասունանա, կհասնի աներեւակայելի չափերի, իսկ մշակույթը կձեւավորվի այդ կոնֆլիկտի պայմաններում ոչ թե միայն հնից կամ միայն նորից, այլ համատարած գորշությունից, որն ինչքան էլ անհավատալի, միեւնույն է, «կրած» է թե նորին եւ թե հնին:

ԱՂԱՍԻ ԽԱՌԱՅԱՆ

Դպրոցականների մրցույթ-փառատոն

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կրթության եւ գիտության նախարարի հրամանով մայիսին հանրապետությունում նախատեսվում է անցկացնել դպրոցականների գեղարվեստական ստեղծագործության հանրապետական մրցույթ-փառատոն: Այս մասին հայտնեցին ԿԳ նախարարությունում: Միջոցառման նպատակն է զարգացնել դպրոցականների գեղարվեստական ստեղծագործությունը, ընդլայնել գեղարվեստական խմբակների ցանցը:

Մրցույթ-փառատոնին, որը կունենա ներդպրոցական, մարզային եւ հանրապետական փուլեր, կմասնակցեն հանրակրթական, գիշերօթիկ դպրոցները, մանկատների, արտադպրոցական հիմնարկների, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոնի սաները: Ներկայացվելու են պար, երգ, ասմունք եւ թատերական արվեստ:

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է մասնակցելու ԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանի հետ հանդիպմանը: Այն տեղի կունենա Փավստոս Բյուզանդի 1/3 հասցեում՝ «Երեւաննախագիծ» ինստիտուտի շենքի 1-ին հարկում, «Հոլսթեն» սրճարանում, երկուշաբթի, ժամը 11:00-ին:

ՄԱԱ

ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

Ջանի Վերսաչեն ԴԱՎ-ի վիրուսակիր էր

1997-ի հուլիսի 15-ին Սաութ Բիչի իր շքեղ առանձնատան առջեւ սպանվեց աշխարհահռչակ կուտյուրիե Ջանի Վերսաչեն: Ութ օր անց 2,5 մղոն հեռվում գտնվող դատարկ նավի մեջ հայտնաբերվեց ինքնասպան եղած ոճրագործ Էնդրյու Կյունանանի դիակը: Իսկ ահա այս հինգշաբթի ԱՄՆ-ում հասարակության քննարկման է ներկայացվել «Գռեհիկ հակումներ. Էնդրյու Կյունանանը, Ջանի Վերսաչեն եւ ԱՄՆ-ի պատմության ամենաձախողված մարդաորսը» գիրքը, որի հեղինակն է վաշինգտոնցի լրագրողուհի Մաուրին Օրթը:

Մաուրին Օրթը «Վենիթի Ֆեըր» հանդեսում պարբերաբար անդրադարձել էր Վերսաչեի թեմային եւ, կարելի է ասել, որ բավականաչափ տեղեկացված էր սպանության եւ դրան նախորդող մանրամասներին: Գրքում Օրթը սենսացիոն մի նորություն է հայտնում, ըստ որի Վերսաչեն ԴԱՎ-ի վիրուսակիր էր: Այս մասին հեղինակին տեղեկացրել է խուզարկու Փոլ Սքրիմշոուն: Սենսացիոն այս լուրն, իհարկե, առաջացրել է Վերսաչեի ընտանիքի անդամների վրդովմունքը: Ոստիկանապետ Ռիչարդ Բարեթոն հայտարարել է, որ Օրթի պնդումը, թե լուրը ստացել է անվտանգության աշխատակցից, ցնցել է իրեն, քանի որ Սքրիմշոուն փաստորեն խախտել է օրենքը եւ գաղտնի տեղեկություններ հաղորդել կողմնակի անձանց: 53-ամյա Սքրիմշոուն այս գործի փակվելուց հետո պաշտոնաթող է արվել: Օրթը եւ Բարեթոն ասում են, որ չգիտեն նրա գտնվելու վայրը:

«Նա առաջատար քննիչ էր, եւ ես նրան համարում եմ խիստ վստահելի, իրազեկ աղբյուր, ասել է Օրթը: Կարծում եմ՝ նա խիստ ցանկանում էր պարզել ճշմարտությունը, ի տարբերություն մյուսների, որոնք ամեն կերպ փորձում էին խառնաշփոթ ստեղծել»:

Անցած տարի կուտյուրիեի ընտանիքին օրինական ճանապարհով կարողացել էր ոստիկանության զեկույցից դուրս հանել Ջանի Վերսաչեի բժշկական զննման պատմությունը: «Վերսաչեի ընտանիքը դատապարտում է իր սեփականության դեմ ոտնձգությունները եւ դաժան հանցագործության զոհ դարձածի հեղինակության ոտնահարումները», նշվում է նրա ընտանիքի հայտարարության մեջ:

«Ամեն դեպքում Վերսաչեն գիտենալով, որ հիվանդ է, այնուամենայնիվ, շարունակում էր իր գործունեությունը, կարծես ոչինչ էլ չէր եղել», նկատում է Օրթը: Ըստ հեղինակի, սա անհարիր է բարոյական մի շարք նորմերին:

Ավելացնենք, որ 27-ամյա Կյունանանի հերձումը ցույց է տվել, որ նա ԴԱՎ-ի վիրուսակիր չի եղել, տեղեկանում ենք CNN հեռուստաընկերությունից:

ԱՐ. Մ.

ԵՐԵՎԱՆ

Հիշատակի հանդես Ջիվանու դպրոցում

Երեք տարի առաջ «Ջավախք» հայրենակցական-բարեգործական միության նախաձեռնությամբ թե Հայաստանում եւ թե Ջավախքում պատշաճ ձեւով նշվեց մեծանուն աշուղի ծննդյան 150-ամյակը: Մեկ ու կես տարի առաջ «Սայաթ-Նովա» մշակութային միության նախաձեռնությամբ եւ Հայաստանի ժողովրդական ստեղծագործության կենտրոնի աջակցությամբ Երեւանում բացվեց Ջիվանու անվան դպրոցը, որն այժմ ունի երեսուն տղա եւ աղջիկ աշակերտներ: Նրանց մի մասը ստեղծագործական փորձեր է անում, մյուսներն էլ կատարողներ են:

Օրերս լրացավ աշուղի մահվան 90-ամյակը, որի առթիվ իր անունը կրող դպրոցում տեղի ունեցավ հիշատակի հանդես:

«1909 թ. կյանքին ֆիզիկապես հրաժեշտ տվեց Ջիվանին եւ ընդմիշտ բնակություն հաստատեց հայ ժողովրդի սրտում, ասաց «Սայաթ-Նովա» աշուղական անսամբլի ղեկավար Թովմաս Պողոսյանը: Ջիվանին թողեց բացառիկ ազգային երգարվեստ, որի շռայլ գույները գնալով ավելի պայծառանում են»:

Հոբելյանի առթիվ դպրոցին Ջիվանու արձանը նվիրեց քանդակագործ Լեւոն Թոխմաջյանը, որի համար Ջիվանու անվան դպրոցի տնօրեն Գեւորգ Գրիգորյանը նրան պարգեւատրեց «Սայաթ-Նովա» մեդալով:

Հանդիսությանը մասնակցում էր Ջիվանու թոռնուհին՝ Անահիտ Լեւոնյանը, որը իր երախտիքի խոսքն ուղղեց քանդակագործին, դպրոցի ղեկավարությանը եւ դպրոցին նվիրեց Րաֆֆու երկերի ժողովածուի բազմահատորյակը:

Ելույթ ունեցան բանասեր Շավիղ Գրիգորյանը, կոմպոզիտոր Ծովակ Համբարձումյանը, Շահե արքեպիսկոպոս Աճեմյանը, Արվեստի ինստիտուտի տնօրեն Լեւոն Հախվերդյանը, թատերագետ Բախտիար Հովակիմյանը, երգիծաբան Հր. Ղազարյանը, պրոֆեսոր Ա. Ոսկանյանը:

«Ջիվանին մարդու հոգուն կառչելու տաղանդ ունի: Նա ունկնդրին դարձնում է իրենը, ասաց բանաստեղծ ու արձակագիր, Ջիվանու հայրենակից Մկրտիչ Սարգսյանը: Ջիվանին մեծ երեւույթ է, անկրկնելի: Նրա երգերը Կարծախի ցորենի համն ու հոտն ունեն: Նա հեղաշրջում կատարեց հայ երգարվեստում, գրեց այնպիսի երգեր, որոնք իրենց նախորդը չունեն»:

Ջիվանուն նվիրված իրենց ստեղծագործությունները կարդացին գուսան Համազասպն ու բանաստեղծուհի Խանդութ Զուռնայանը:

Ելույթներն ընդմիջվում էին Ջիվանու «Աշուղը», «Մասունա սար», «Ժամանակը», «Խելքի աշեցեք», «Քո փափագով», «Ով սիրուն, սիրուն», «Կյանքը» եւ ուրիշ երգերի կատարումներով:

Մասնակիցները երախտիքի ու գնահատանքի խոսքեր ասացին Թովմաս Պողոսյանի հասցեին, որովհետեւ մեծ է նրա դերը աշուղական արվեստի զարգացման ու տարածման գործում:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ակումբները հավաքագրում են արդեն 10-15 տարեկաններին

Ֆուտբոլային աշխարհում վերջերս տարօրինակ բաներ են կատարվում: Իտալիայում, Ֆրանսիայում, Մեծ Բրիտանիայում եւ այլուր ակումբներն սկսել են հավաքագրել դպրոցական տարիքի խոստումնալի ֆուտբոլիստների: Այսպես, Լոնդոնի «Արսենալը»՝ ֆուտբոլային ամենահարուստ ակումբներից մեկը, իր կազմում ընդգրկել է Ֆրանսիայի սիրողական ֆուտբոլի պատանի ներկայացուցիչ Ժերեմի Ալյադիերին, որը դեռ վերջերս սովորում էր Քլերֆոնտենի ֆուտբոլի ազգային ինստիտուտում: Ժերեմին ընդամենը 15 տարեկան է:

Չնայած դրան, անգլիական ակումբը դեռահասի հետ կնքել է պայմանագիր, որը պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստներից շատերի նախանձն է շարժում. «Արսենալը» յոթ տարում տաղանդավոր ֆրանսիացուն վճարելու է 13 մլն ֆրանկ: Դա ռեկորդային գումար է պատանու համար, որի մարզական ճակատագիրը դեռեւս բավական անորոշ է թվում:

Բայց ֆինանսական ռիսկն ըստ երեւույթին այնքան էլ չի մտահոգում «Արսենալի» ղեկավարությանը: Ժերեմի Ալյադիերն արդեն հինգ անգամ հանդես է եկել Ֆրանսիայի մինչեւ 15 տարեկան ֆուտբոլիստների հավաքականի կազմում: Նրա նկատմամբ հետաքրքրություն են դրսեւորել «Պարի Սեն Ժերմենը», «Ռենը», «Օսերը», «Բարսելոնը» եւ Միլանի «Ինտերը»: Աշխարհի չեմպիոն Ֆրանսիայում դա թերեւս հիանալի նախադրյալ է, որպեսզի տաղանդավոր պատանին ֆուտբոլային փառավոր ուղի անցնի: Լոնդոնի փորձագետները նրա արդյունքները եւ ռմբարկուի ներուժը բավարար են համարում 13 մլն ֆրանկի վճարման համար:

Փոքրիկ Վիչենցո Սառնոն «Թուրին» ակումբի նախագահի հետ

Մինչդեռ Ֆրանսիայում շատերը դժգոհ են, որ Ժերեմի Ալյադիերը հանդես է գալու օտար երկրում: Տաղանդավոր պատանին մասնավորապես խաղս տալու արվեստը սովորել է Ֆրանսիայում 1990-ական թթ. սկզբներից գործող ֆուտբոլային պատրաստության կառույցների շնորհիվ: Բայց նրա հմտություններից վերջին հաշվով օգտվելու է անգլիական «Արսենալ» ակումբը: Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ազգային լիգայի նախագահ Նոել լը Գրաեն այս առիթով «Էկիպ» հանդեսի թղթակցին հայտարարեց. «Այս գործը խայտառակություն է: Տղան կրթվել, պատրաստություն է անցել մեր մարզական հաստատություններում, բայց գնում է խաղալու այնտեղ, որտեղ մեծ գումար են առաջարկում: Հարկավոր է արձագանքել դրան»:

Բայց ինչպե՞ս: Ֆրանսիայի երիտասարդության եւ սպորտի նախարարության ֆուտբոլի հարցերի պատասխանատու Սերժ Մեզոնեսի կարծիքով առայժմ անհնար է որեւէ ձեւով հակազդել դեպքերի ընթացքին: Միաժամանակ նա նշում է, որ ներկայումս նախարարությունում փորձում են մշակել մի մեխանիզմ, որը թույլ կտար պայքարել ֆրանսիական ակումբների անձնակազմերի «կողոպտման» դեմ:

Իտալական ակումբները դեռահասների հավաքագրման ասպարեզում է՛լ ավելի հեռու են գնացել: Աղմուկ հանած «Ալյադիերի գործից» ընդամենը մի քանի օր անց «Թուրին» ակումբի ղեկավարությունը հայտարարեց թիմի կազմում 10-ամյա մի տղայի ներգրավման մասին: Ճիշտ է, այդ դեպքում խոսքը ոչ թե օտարերկրացու, այլ իտալացի Վիչենցո Սառնոյի մասին է, որը պայմանագրի համաձայն ստանալու է տարեկան մոտ 28 հազար դոլար: Բացի դրանից, ակումբի նախագահը խոստացել է աշխատանք գտնել Վիչենցոյի հոր համար, որն արդեն մի քանի ամիս է, ինչ գործազուրկ է:

Պ. Ք.

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Կմրցեն Հոլիֆիլդն ու Լյուիսը

Այսօր Նյու Յորքի հանրահայտ «Մեդիսոն Սքվեր Գարդեն» մարզադահլիճում կանցկացվի բռնցքամարտի գերմրցամարտ, որի հաղթողը կնվաճի ծանր քաշում աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի կոչումը:

Ռինգ կմտնեն IBF եւ WBA-ի վարկածներով աշխարհի չեմպիոն Էվանդեր Հոլիֆիլդը (ԱՄՆ) եւ WBC-ի վարկածով չեմպիոն Լենոքս Լյուիսը (Անգլիա): Հաղթողը կտիրի ամենահեղինակավոր քաշային կարգի երեք գոտիների: Բացի այդ, բռնցքամարտիկներին խոշոր պարգեւավճարներ կհանձնվեն: Բավական է ասել, որ մրցանակային հիմնադրամը 30 մլն դոլար է:

Հոլիֆիլդը 36 տարեկան է: Պրոֆեսիոնալ ռինգում նա 36 մենամարտ է անցկացրել: Դրանցից 33-ում հաղթել է (25-ում՝ նոկաուտով), 3-ում՝ պարտվել: Նրա հասակը 1 մ 89 սմ է: Այս առումով նա զիջում է Լյուիսին, որի հասակը 1 մ 96 սմ է: Անգլիացին իր մրցակցից նաեւ բավականին ծանր է: Լյուիսը 34 մենամարտ է անցկացրել: Նա հաղթել է դրանցից 33-ում (որոնցից 27-ում՝ նոկաուտով) եւ միայն 1 պարտություն կրել: Լյուիսը նաեւ երեք տարով ավելի երիտասարդ է: Հենց սա էլ նրան հիմք է տալիս հայտարարելու, թե Հոլիֆիլդն արդեն ծեր է իր հետ մրցելու համար: Խոսքի տակ չի մնում նաեւ Հոլիֆիլդը: Իհարկե այսպիսի բանակռիվները պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի համար սովորական են. դրանք միշտ էլ նախորդում են մենամարտերին:

Ինչ վերաբերում է մասնագետներին, նրանք մոտավորապես հավասար են համարում մրցակիցների հնարավորությունները: Գիտակները նշում են, որ Լյուիսի թափը եւ ուժը կհանդիպեն Հոլիֆիլդի ավելի մեծ փորձառությանն ու վարպետությանը:

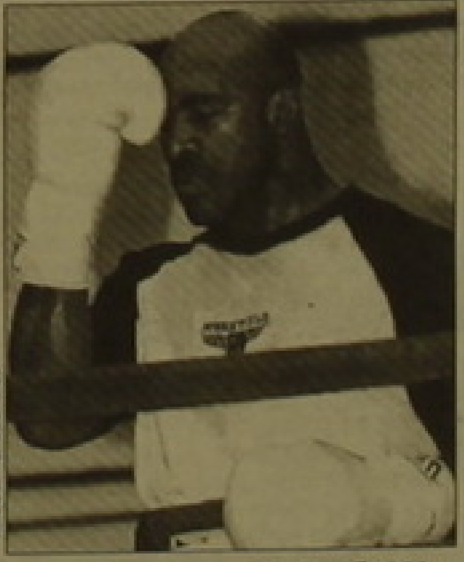

Էվանդեր Հոլիֆիլդ

Հետաքրքրությունն այս մենամարտի նկատմամբ հսկայական է: Վաղուց ի վեր վաճառվել են «Մեդիսոն Սքվեր Գարդենի» բոլոր 20 հազար տոմսերը: Դրանցից ամենաթանկը 1500 դոլար արժե: Ասում են, որ ձեռքի վրա դրանք վաճառվում են 3500 դոլարով: Մրցամարտը կհեռարձակվի, եւ նրա ընթացքին կարող են հետեւել աշխարհի մի քանի հարյուր միլիոն հեռուստադիտողներ:

ԹԵՆԻՍ

Կալիֆոռնիայի մրցաշարերում

Աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստներն այս օրերին իրենց հարաբերությունները են որոշում ԱՄՆ-ի Կալիֆոռնիա նահանգում անցկացվող մրցումներում:

Ինդիան Ուելսի՝ «Մերսեդես Սուպեր-9» շարքի մրցաշարում մեկնարկեցին 56 թենիսիստներ, իսկ այժմ նրանք 8-ն են: Պայքարից դուրս են մնացել համարյա բոլոր ուժեղագույնները, այդ թվում՝ Փիթ Սամփրասը (ԱՄՆ), Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան), Ալեքս Կորեչան (Իսպանիա), Մարսելո Ռիոսը (Չիլի), Գրեգ Ռուսեդսկին (Անգլիա), Պատրիկ Ռաֆթերը (Ավստրալիա) եւ ուրիշներ: Նրանցից մի քանիսը, հաջողության դեպքում, կարող էին համաշխարհային դասակարգման ցուցակում փոխարինել թիվ մեկ թենիսիստ Սամփրասին: Այժմ այդպիսի հնարավորություն պահպանում է միայն իսպանացի Կառլոս Մոյան (ցուցակում նա 4-րդն է): 1/8 եզրափակիչում նա 6-3, 6-4 հաշվով պարտության մատնեց բելգիացի Քսավիեր Մալիսեին: Այս փուլում հետաքրքրություն էր առաջացրել Սամփրասին հաղթած Ֆելիքս Մանտիլյայի (Իսպանիա) եւ Քրիս Վուդրուֆի (ԱՄՆ) հանդիպումը: Վերջինս կարողացավ 7-5, 7-5 հաշվով պարտության մատնել մրցակցին:

Մրցաշարից դուրս մնաց նաեւ 18-ամյա ռուսաստանցի Մարատ Սաֆինը: Երկու հաղթանակից հետո նա 4-6, 3-6 հաշվով զիջեց ավստրալիացի Մարկ Ֆիլիպուսիսին: Քառորդ եզրափակիչ տանող ճանապարհին Մարտինը (ԱՄՆ) հաղթեց Ռիոսին (Չիլի), Հենմանը (Անգլիա)՝ իր հայրենակից Ռուսեդսկուն, Կուչերան (Սլովակիա)՝ Կիֆերին (Գերմանիա), Կուերտենը (Բրազիլիա)՝ Շալկենին (Գերմանիա), Կրայչեկը (Հոլանդիա)՝ իր հայրենակից Սիմերինկին:

Կանանց մրցաշարում՝ էլերտի գավաթի խաղարկությունում արդեն հայտնի է դարձել եզրափակիչ հանդիպման մասնակիցներից մեկը: Դա հանրահայտ Շթեֆի Գրաֆն է: Գերմանուհին կարծես թե իր երկրորդ երիտասարդությունն է ապրում: Քառորդ եզրափակիչում նա ոչ մի հույս չթողեց փորձառու Յանա Նովոտնային (Չեխիա)՝ հաղթելով 6-2, 6-0 հաշվով, իսկ կիսաեզրափակիչում պարտության մատնեց նաեւ Չանդա Ռուբինին (ԱՄՆ)՝ 2-6, 6-4, 6-2: Ի դեպ, նախորդ փուլում Ռուբինը պայքարից դուրս էր թողել աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստուհի Մարտինա Հինգիսին (Շվեյցարիա)՝ 6-3, 7-6:

Եզրափակիչ խաղի մյուս մասնակիցը հայտնի կդառնա Սերենա Ուիլյամսի (ԱՄՆ) եւ Սանդրին Տեստյուի (Ֆրանսիա) հանդիպումից հետո: Կիսաեզրափակիչում Ուիլյամսը հաղթել է Մերի Պիրսին (Ֆրանսիա) 7-5, 7-6, իսկ Տեստյուն՝ Հենրիետա Նագիովային (Սլովակիա):

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ:

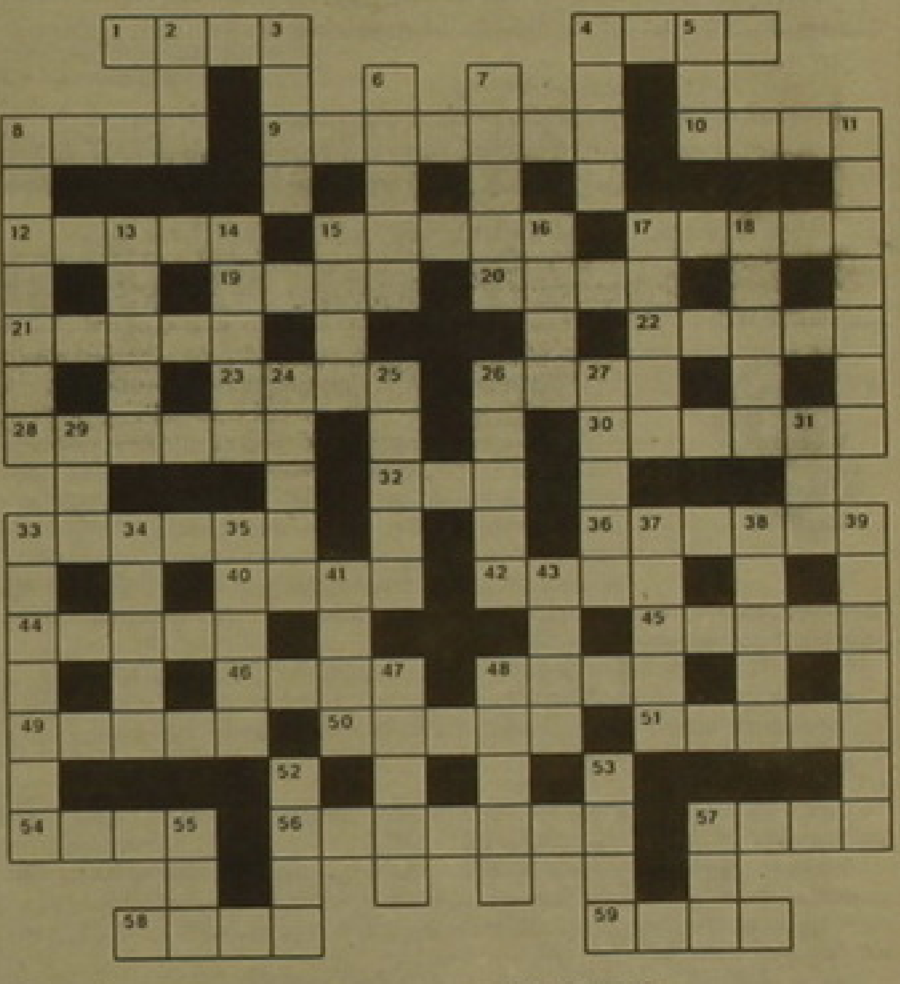

Ուղղահայաց

2. Ձեռուն: 3. Անգլիացի ֆիզիկոս, հեղուկների եւ գազերի շարժման նմանության հայտանիշներից մեկի սահմանողը: 4. Արեւելյան նարեգրության մեջ բանաստեղծական տան տեսակ: 5. Հայ կին գրող (գրական անունը), հասարակական գործիչ, Փարիզում երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ եղել է Դիմադրության շարժման ակտիվ գործիչ: 6. Պ. Պռոշյանի վեպերից: 7. Տպագրության եղանակ: 8. Ֆրանսիացի գրող, «Կարմիրը եւ սեւը» վեպի հեղինակը: 11. Ագեսանդրոսի, Պոլիդորոսի եւ Աթենոդորոսի համատեղ ստեղծված մարմարե քանդակը: 13. Մ. թ. ա. I դ. վերջին քառորդում ապրած հույն փիլիսոփա Ալեքսանդրացու անունը: 14. Քաղաք Էստոնիայում: 15. Հայազգի գրող, կինոսցենարիստ, աշխատել է «Լենֆիլմում» (1911-1977): 16. 1858-86 թթ. Թիֆլիսում լույս տեսնող կրոնադաստիարակչական, հետադիմական ուղղություն ունեցող քաղաքական, բանասիրական օրաթերթ «... Հայաստանի»: 17. Համաստեղություն երկնքի հյուսիսային կիսագնդում: 18. Սեղանի խաղ: 24. Հերոսուհի «Նահապետ» կինոնկարում: 25. Ակագային փոքրիկ, ավազախառն հողմ: 26. Ոգու պաշտամունք ունեցող ժողովուրդների մոտ կախարդ: 27. Ֆրանսիացի նկարիչ, «Քար ջարդողները» կտավի հեղինակը (1817-1877): 29. Թռչունի տեսակ: 31. Հայաստանի մայրաքաղաքներից: 33. Ամերիկացի գրող, «Անյունը պղծողը» դետեկտիվ վեպի հեղինակը: 34. Հայ ըմբշամարտիկ Փաշայանի անունը: 35. Հեղափոխության առաջնորդ: 37. Սպասվող գործողության վիճակի, երեւույթի սկսվելը ցույց տվող բառ: 38. Ածխածնային ձուլածո պողպատ: 39. Հոլիվուդյան «Միռուփիկը» կինոֆիլմի գլխավոր հերոսուհու դերակատարուհին: 41. Միջին Ասիայում ժողովրդական բանաստեղծ-երգչի անվանումը: 43. Կանացի գլխարկի առաջամասի քողը: 47. Լեհ կոմպոզիտոր եւ դաշնակահար: 48. Գյուղ Հայաստանի Լոռու մարզում, Շնող գետի աջ ափին: 52. Քաղաք Ֆրանսիայում, Սենայի գետաբերանում: 53. Թաիլանդի հին անվանումը: 55. Ռուսի խոսակեր կենդանի: 57. Նավահանգստային քաղաք Ֆրանսիայում, Ռոն գետի ստորին հոսանքում:

Հորիզոնական

1. Ամերիկացի լեզվաբան, հնագետ, ձեւակերպել է լեզվաբանական հարաբերականության հիպոթեզը: 4. Կղզի Ինդոնեզիայում: 8. Ֆրանսիացի կին գրող, հայտնի է «Ժակ», «Կոնսուելո» վեպերով: 9. Գետ Հարավային Ամերիկայում, հատում է Բրազիլական սարահարթը: 10. Քաղաք Հարավային Կորեայում: 12. Գյուղ Հայաստանում, Երեւան-Եղեգնաձոր խճուղու վրա: 15. Կանաչեղեն: 17. Գեղանկարչական կամ քանդակային պատկերներով հարդարված պատի կամ առաստաղի հատված: 19. Թաղամաս Երեւանում: 20. Հին Եգիպտոսի մայրաքաղաքը: 21. Դրամական միավոր: 22. Հոլիվուդի դերասանուհիներից, գեղասեղ, Ռուբեն Մամուլյանի կինը: 23. Մեկին հասցված նյութական կամ այլ կորուստ, ...: 26. Արտադրած ապրանքն իրացնելու վայր: 28. Խորհրդային ֆիզիկոս, 1950-ին Գինզբուրգի հետ ստեղծել է գերհաղորդականության տեսությունը: 30. Դեմիրճյանի հայտնի հեքիաթում հերոսուհի: 32. Լույսի ուժի միավորը: 33. Գրականության մեջ գործողությունների զարգացում, իրադարձությունների ընթացք: 36. Հին եւ միջնադարյան Հայաստանում տարածված լարային կսմիթային նվագարան: 40. Թռչունների խումբ: 42. Ցանկալի իր, որը ստանց, անհատույց տալիս են քեզ: 44. Պոպ երաժշտության [illegible]: 45. «Լակմե» օպերայի հեղինակը: 46. Հրեաների մի մասի լեզուն: 48. Հայկական ճարտարապետական հուշարձան, վանք Իրանի Արտազ գավառի Մակու քաղաքից 20 կմ հարավ-արեւելք: 49. Քաղաք Դաղստանում: 50. Գրական փոխառական ստեղծագործություն: 51. Պայմանագրերն ու գործարքները, ժառանգական իրավունքը ձեւակերպող իրավաբանության բնագավառի աշխատող: 54. Ժամանակի միավոր: 56. Լեռնաշղթա Հայաստանում, Սեւանա լճի հյուսիս-արեւելյան ափին: 57. Հայկական էլեկտրոնային օղակաձեւ արագացուցիչների սերունդ: 58. Վազրածի: 59. Կալվածքի, հողային տիրույթի, սեփականության, անշարժ գույքի անվանումը Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում, Անդրկովկասում:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1 Ակգերյան: 2. Ստերք: 3. Տատրակ: 4. Սկալոլ: 5. Շիռմա: 6. Սկրյաբին: 9. [illegible]դան: 13. Իսաբեկյան: 14. Տիգրանյան: 16. «Սոլարիս»: 17. Գագարին: 22. [illegible]: 23. Բուլղարկով: 25. Սոփիկալով: 28. Սորբիս: 29. Բնասոր: 30. Կուրբե: 32. Բուբակ:

Հորիզոնական

7. Ավետարան: 8. Ուկրաինկա: 10. Հենրի: 11. Հմայք: 12. Սարուխանով: 15. Կարասու: 18. Շիշկին: 19. Շողակաթ: 20. Հրեշակ: 21. Խաշլամա: 24. «Կիլիկիա»: 26. Սուլթան: 27. Ազգեպա: 31. Սողիկյանի: 33. «Նամուս»: 34. Ռուկաս: 35. Տոլբուխին: 36. Խուսյակով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), Կրթական զարգացման ակադեմիան (AED) եւ Sibley International-ը

տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը կկայանա **մարտի 15-ին, ժամը 11:30-ին** Թեքեյան մշակութային կենտրոնում *(Խանջյան 50)*:

Հանդիպումը կվարի Զարգացման հայկական գործակալության գործադիր տնօրեն **Գագիկ Եղիազարյանը**

Թեման **«Օտարերկրյա ներդրումների դրական ներգործությունը»:**

Բաց հասարակության ինստիտուտ օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղ

Բաց հասարակության ֆոնդի Լիտվայի մասնաճյուղը հայտարարում է սեմինար ***«Երաժշտական թերապիա հաշմանդամ երեխաների համար»*** թեմայով, որը տեղի կունենա ապրիլի 6-8-ը Վիլնյուսում, Լիտվա: Սեմինարին կարող են մասնակցել այն երաժշտության ուսուցիչներն ու արհեստավարժ երաժիշտները, որոնք աշխատում են հաշմանդամների համար նախատեսված ուսումնական, բուժական և վերականգնողական հաստատություններում:

Սեմինարին մասնակցելու համար դիմորդները պետք է ներկայացնեն.

1. մասնակցությունը հիմնավորող նամակ, որտեղ նշված կլինեն դիմորդի ներկայացրած կազմակերպությունը եւ նրա ծավալած գործունեությունը
2. ինքնակենսագրություն (CV)
3. անձնագրի պատճեն

Նշված փաստաթղթերը պետք է ներկայացնել անգլերեն, քանի որ սեմինարի աշխատանքային լեզուն անգլերենն է:

Սեմինարի մասնակիցները կընտրվեն բաց մրցակցության հիմունքներով: Մրցույթով անցած անձանց ճանապարհածախսը արտահոգվում է Բաց հասարակության ինստիտուտ օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղը, իսկ մնացած ծախսերը կազմակերպիչ կողմը:

Փաստաթղթերը ներկայացնել Բաց հասարակության ինստիտուտ օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղ մինչեւ սույն թվականի մարտի 17-ը, ժամը 17:00:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել Բաց հասարակության ինստիտուտ օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղ հետեւյալ հասցեով.

Այգեձորի փ. 53բ

Հեռ. 272119, 271713, 271719

GlaxoWellcome Representative office

Hiring Announcement

POSITION-MEDICAL REPRESENTATIVE

QUALIFICATION

- Strong interpersonal and communication skill.
- Organization talent and commercial feeling.
- Very good knowledge of English.
- Computer literate (PC).
- Communicate well with other doctors.
- International trevel experience, working in experience is plus.
- Valid driver license and own car availability in good condition.

The candidate must have medical degree and minimum 5 year experience in the medical institutions.

HOW TO APPLY?

THE DEADLINE BOR THE SUBMISSION OF RESUME IS MARCH 23

SEND TO THE ATTENTION OF DR. KHACHATRYAN. COUNTRY MANAGER.

ADDRESS

GlaxoWellcome Armenia
7, Baghramyan Ave.,
Yerevan 375019 Armenia
Tel: +003742 569157
Fax: +003742 151415
E-mail: arthur@gw. arminco.com.

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ՍՐԱՀ

Արմենպրեսը կուսակցություններին, կազմակերպություններին միջոցառումներ անցկացնելու համար առաջարկում է իր

ՀԱՄԱՊԻՏԱՆԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ՍՐԱՀԸ,

որը հանդերձված է մամուլի ասուլիսների, հանդիպումների, շնորհանդեսների եւ այլնի անցկացման համար: Կարող եք օգտվել համաժամյա թարգմանիչներից եւ միջազգային հեռախոսից, ֆաքսից, էլեկտրոնային փոստից եւ բարից:

Հասցեն՝ Իսահակյան 28, 1-ին հարկ:
Հեռ.՝ 526702
Ֆաքս՝ (3742) 151738, (8852) 525789

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

13 մարտ

10.00 Հայլուր
10.20 Հենց այնպես
10.35 Մուլտֆիլմ «Վուկ» (1-ին մաս)
11.15 Մարդը եւ բնությունը
11.40 Բաբելոնից հետո
12.05 Գ/Ֆ «Ռոբինզոնի աղջիկները»
14.15 Մուլտֆիլմ «Վուկ» (2-րդ մաս)
14.50 Պառնաս
16.00 Մարզաշխարհ
16.35 Հող եւ ջուր
17.00 Հայլուր
17.20 Ոսկեփորիկ
17.55 Մանուկ Մնացականյանի հուշը
18.20 Հայուհի
18.55 Ակունքներ
19.15 Խորան լույս
19.25 Կարծիք
20.00 Հայլուր
20.35 Շոկ
20.50 Անեկդոտների տանգյակ
21.00 Զինուժ
21.35 Բոհեմ
22.15 Ինչ կա, չկա
22.40 Շաբաթ երեկո
23.25 Գ/Ֆ «Վտանգավոր հրապուրանք»
00.00 Հայլուր
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

11.00 Սուրհանդակ (կրկնություն)
11.35 Շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ (1-ին մաս)
12.20 Մուլտֆիլմ «Օլիվերը եւ ընկերախումբը»
13.35 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
13.50 Գ/Ֆ Լեոնարդո դի Կապրիոն եւ Ժեռար Դեպարդյոն «Երկաթե դիմակով մարդը» դրամայում
15.40 Հրապարակ
15.55 «03» բժիշկներ եւ հիվանդներ
16.15 Գ/Ֆ «Երկաթե դիմակով մարդը» դրամայում (2-րդ մաս)
17.30 Հմայիլ
18.00-19.00 Ընդմիջում
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Ընտանեկան ֆիլմ. «Ուրու, սպանիր սատանային»
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Շառ ու փորձանք
22.15 Հետագիծ
23.05 Վերհուշ-Սաբրինա
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 «Ոզնիները» ներկայացնում են. «Մեկ անգամ Երեւանում»
01.20 Օլյայի օրագիրը
01.30 VIDEOART
01.50 Կարճամետրաժ ֆիլմ «Մթին պատմություններ»
02.30 Սուրհանդակ

9.00 Գ/Ֆ «Ճերմակազգեստ կինը» (1-ին մաս)
10.20 Մուլտֆիլմ «Հոլը»
10.30 Հոգեւոր հովվի խոսքը. մեսրոպյան կիրիլ
10.45 Անձնական գրադարան
11.00 Նորություններ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Քաղաքակրթություն
16.45 Կենդանիների աշխարհում
17.30 Խելացի աղջիկներն ու տղաները
17.55 Բիաթլոնի աշխարհի առաջնության օրագիր
18.20 Թե ինչպես է եղել
19.00 Նորություններ
19.15 Տարվա երգ
20.00 Գ/Ֆ «Վեհության հալածախտ»
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
00.30 Սպորտային նորություններ
00.50 Գ/Ֆ «Լուսնային սարեր»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «9-ից 18-ը»
9.10 Գ/Ֆ երեխաների համար «Վերոնիկան վերադառնում է» (Ռումինիա)
10.30 Մուլտֆիլմ «Կոկորդիլոս Գենան»
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
12.20 Մեր առաջին հայացքից
12.45 Պոդիում դ'արտ
13.15 «Ոսկե բանալի»
13.30 Ընտանեկան հոգսեր Նատալյա Վառլեյի հետ
14.00 «Մի շաբաթ Սանտա Բարբարայում»
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Իշխանության շաբաթ
15.55 «Ճակատագրի սիրեցյալը» Ն. Բոգոսլովսկու 85-ամյակին
18.00 Ռուսաստանի հեռուստատեսության «Երկնագույն աստղ» բաց ֆորումի դափնեկիրները
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Ազգային երաժշտական փառատոն «Աստղերի հրապարակ-99»
21.35 Գ/Ֆ «Մակկինսի կղզին» (ԱՄՆ)
23.15 Գ/Ֆ «Ամուսնացիր ինձ հետ կամ մեռիր» (ԱՄՆ)
00.50 Թեժ տանգյակ

14 մարտ

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.20 Նոն-ստոպ
11.45 Շախմատ-64
12.00 Զինուժ
12.35 Դայանա Ռոսս
13.00 Գ/Ֆ «Մեծավոր շրջապատ»
15.20 Հեռուստաթատրոնի տեսադարանից. Դ. Ռիկարդո «Ալեկինը արխա»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
18.35 Մուտք
19.00 Մարդու ժամանակը
20.00 Խորհրդարանական ժամ
20.35 Դեսից դենից
21.00 Օրակարգ
21.35 Կիրակի
22.20 Արարատ-73
22.45 8 1/2. Գ/Ֆ «Փրկիչը»

11.00 Սուրհանդակ (կրկնություն)
11.35 Շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.25 Մուլտֆիլմ «Մաուգլի»
13.30 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
13.45 Հրապարակ
14.00 «Մրցամարտ N 1». Ձեւավոր ըմբշամարտի աշխարհի առաջնություն (ցուցադրական ելույթներ)
15.35 Ի դեպ
16.00 Չղջիկ Հոբելյանական
17.00 Վերհուշ-Սաբրինա
17.35 Գիտասպեր
18.00-19.00 Ընդմիջում
19.00 Գ/Ֆ «Բրինքսի կողոպուտը»
20.55 Մի անգամ
21.05 «Արտասովոր պատմություն 1»
22.30 Յոթ քար լրատվական-վերլուծական ծրագիրը
23.00 Մի անգամ
23.15 Գ/Ֆ «Արեւի կայսրությունը» (բեմադրիչ Ստիվեն Սպիլբերգ)
01.45 Խուժան ալիք
02.05 Շառ ու փորձանք

9.00 Գ/Ֆ «Ճերմակազգեստ կինը» (2-րդ մաս)
10.10 Երալաշ
10.30 Դիսնեյ-ակումբ. «Ջրահարսը»
11.00 Նորություններ
11.15 Դմիտրի Կրիլովի «Անլուրջ նոթերը»
11.30 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.10 Վաղորդյան աստղ
12.55 Ծառայում եմ Ռուսաստանին
13.25 Նվագիր, հարմոն սիրելի
13.55 Գյուղական տեղեկատու
14.25 «Կուստոյի թիմի բոլոր ճանապարհորդությունները», սերիալ «75-ամյա նավարկեսը» (2-րդ մաս)
15.25 Ծիծաղի համայնապատկեր
16.00 Նորություններ
16.15 Ճանապարհորդների ակումբ
17.05 Ֆուտբոլային տեսություն
17.35 Դիսնեյ-ակումբ «Թիմոնն ու Պումբան»
18.00 Դիսնեյ-ակումբ «Ալադինը»
18.30 Արծաթե գունդ
19.15 Պատմության անիվ
20.00 «Երալաշ»
20.15 Գ/Ֆ «Ձմռան երեկո Գագրայում»
22.00 Ժամանակ
22.35 Գ/Ֆ «Վերհիշել ամբողջը»
00.40 Մշակութային նորություններ
00.55 Գ/Ֆ «Վիկտոր-Վիկտորիա»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմեր «Հոբեյան», «Ախ», «Չի լինում»
9.35 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Գյուղական լուրեր
10.30 PTP-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
12.00 «Անշլագ» եւ ընկ.
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհը Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 «Մի շաբաթ Սանտա Բարբարայում»
15.00 Լուրեր
15.30 Դաշնություն
16.10 Խորհրդարանային ժամ
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգ»
18.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
19.00 Հին բնակարան. 1981 թ. (1-ին մաս)
20.00 Հույժ գաղտնի
21.00 Հայելի
22.00 Գ/Ֆ «Ռուսական ռուլետկա»
23.25 Կ-2-ը ներկայացնում է
00.30 Հերթապահ բաժանմունք

15 մարտ

11.00 Օրակարգ
11.35 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
12.30 Նոն-ստոպ
13.00 Հայլուր
13.15 Լեոնիդ Ենգիբարյանի հիշատակին. «Ծաղրածուն աշունը սրտում»
17.00 Հայլուր
17.20 Մանկական սերիալ «Ուեյնի մանիֆեստը»
17.45 Տունտունիկ
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Քառուղիներ
19.30 21 րոպե
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Հեռուստակատալոգ
20.50 Այսօր
21.15 Օդային դարպասներ
21.30 Հիթ շքերթ
22.05 Կրկնվող ֆիլմերի էկրան. «Ճանապարհ դեպի կրկես»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր

09.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Աննան հազար օրով» (1-ին մաս)
ավարտին Յոթ քար (կրկնություն)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.50 Քաղաք
20.00 Հետագիծ
20.40 «03» բժիշկներ եւ հիվանդներ
21.05 Հմայիլ
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Գ/Ֆ «Եռման աստիճան»
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 «Մրցամարտ N 1». Բռնցքամարտ. Աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար - է. Հոլիֆիլդ-Լ. Լյուիս
01.10 Վերհուշ
01.40 Սուր զգացողությունների սիրահարներին. «Ֆրանկենշտեյնի վերադարձը»
02.30 Սուրհանդակ

11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Տիեզերական ոստիկանություն»
16.45 Մուլտֆիլմ «Իծաշտուկ»
16.55 Աստղային ժամ
17.30 Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.00 Նորություններ
19.15 Այդ զվարճալի կենդանիները
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Պոզների «Դիմակով մարդը» ծրագիրը
20.45 Սերիալ «Հավերժական կանչ»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Լեռնականը IV»
23.45 «Հայացք»
00.30 Թերեւս
00.45 Ալեքսանդր Ռոգոժկինի ֆիլմերը. «Ակտ», «Ոսկե կոճակ»

РТР

8.00-10.35 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 TV CLUB
10.50 Ապրանքներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.40 Լուրեր
12.30 Սերիալ «Կյանքի ծանրումները»
13.30 Հայելի
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Շների աշխարհ»
16.20 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Մուլտֆիլմեր «Իվանուշկա», «Մի անգամ»
17.25 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
19.00 Մուլտֆիլմեր «Ընտանեկան կրկես», «Մենք գնում ենք փնտրելու»
19.15 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
19.20 Սերիալ «Դիմակայություն»
20.30 Կրկնակի դիմանկար
21.40 Մանրամասներ
21.55 Մեր առաջին հայացքից
22.30 Կինոյի ժամ. Գ/Ֆ «Անխոհեմ Բոմարշե»
00.20 Ակումբ ճաշասա

«ՍՓՅՈՒՌ». ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ: Հեռախոսներ 569393, 581351

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1012. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 12. 03. 1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@